„Прирікає поправитись."

Повинен о. Савчук знати (бо цеж він писав, ніхто інший), що є не тільки сльози каяття за провини, а є й сльози жалю за дізнану тяжку кривду. І коли говорив я з Архієпископом в сльозах (він теж плакав), чи з о. Савчуком, то сльози мої були не з просьбою рятувати мене, а рятувати церкву від тих тяжких пригод, які вона завдяки їх подразненій амбіції і помилкам й досі переживає.

„Не дотримує приречення."

Приречень ніколи не ламаю, і в даному разі старавсь о злагоду між соборною громадою і єпископом чи консисторією. Але чи мав я хоч маленьку підтримку в цьому, чи йшли мені на зустріч єпископ і консисторія, чи навпаки всіма силами не допускали до злагоди? Чи захотів о. Савчук прийти до Собору на відправу, чи захотів о. Владика говорити зі мною?

Що до згаданих моїх листів з 6 лютня 1935 р. до єпископа о. Полікарпа і проф. Огієнка — то чейже повинен був я дотримати чесности і на їх листи хоч кількома словами відповісти.

„Признається до ворожого відношення до Архієпископа."

Де, коли — сказав я, що єпископ мій ворог, що відношення моє до нього вороже? Це явна неправда! Ідеологічні ріжниці — це не ворожість. А що такі ріжниці були, то це ясно — єпископ тягнув до Царгороду, а я до Києва, єпископ до грека архієп. Атанагораса, а я до рідного нам Митрополита о. Василя. А повне братерське й ідеологічне ставлення моє до Архієпископа скріпилось Собором Американським, який відкинув Царгород, а ствердив Київ.

„Виписка з листа Митрополита."

Перечитайте уважно! Що ж там образливого? Яким словом зневажив о. Митрополит Архієпископа? Чи може словами з св. Письма: „Держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого" (Апок.)? Чи мав похвалити о. Митрополит Архієпископа за „плутання з церковними шахраями"? А що в цім злого, що о. Митрополит просить п. Свистуна не послабляти боротьби? Чи має п. Свистун задрімати, щоб нишком-тихцем віддано церкву в чужі руки? А чим мені наказує о. Митрополит помагати? Не буком, не сваркою, не наклепами, — а „християнським єднанням і замиренням братства." Чи поганий це спосіб допомоги?

„Хто був П. Маєвський."

Якби не написали у „Вістнику," я й досі не знавби, що одержав такий високий чин, бо аж комісара над Архієпископом, Американською і Канадійською церквою. Цікавий я побачити копію того уповноваження, яким наставлено мене комісарем, бо консисторія всі копії має.

Що до „братнього привітання" — то скажу, що о. Митрополит нераз передавав привітання Архієпископові, а як що в цьому листі забув, цеж невелика провина, — коли не є провиною зі сторони Архієпископа, що він на листи о. Митрополита зовсім не відповідає (див. лист о. Митр.).

„Оборонець і защитник Церкви."

Прекрасно о. Митрополит зрозумів, хто є дійсний оборонець і защитник церкви, бо не з таким він обмеженим поняттям, щоб не визнатись на хитрій дипльоматії нашого духовного проводу. о. Митрополит значно більше має знання, а вже без порівнання більше життєвої практики від тих, хто осмілюється накидатись на його святительську особу і як видко з його листів (див. на іншому місці) він прекрасно зорентувався в заходах архієпископа і о. Савчука.

„Перше оскарження проти П. Маєвського."

Перший раз довідавсь я про якесь перше оскарження оце тільки тепер. От як це гарно, от як це по християнськи— за спиною у мене кували мечі, а мені ні слова, та ще крокодилячі сльози ллють, що мовляв, консисторія просила Архієпископа почекати ще два місяці для поправи о. Маєвському. От яке милосердя — „ріжте його помаленьку"! Шкода, що нема в Канаді Соловків або середньовічних костирів! Видко ще не дозріли були пляни о. Савчука і треба було ще два місяці почекати, щоб дозріли, щоб перевести свої „славні операції" суспензи, суду і „повного християнської любови і всепрощення вироку"! —

о. Петро Маєвський.

СПРАВА РІДНОЇ ЦЕРКВИ

„Щасливі ви, коли вас ганьбитимуть та гнатимуть, та ширитимуть про вас усяку лиху неправду та наклепи через Мене. Радійте і веселіться, бо велика нагорода буде вам на небесах!" (Мат. 5. 11—12).

Оттак тепер святе слово Христове збувається й на мені. Мене за 15 літ щирої, самовідданої праці для рідної церкви й народу ганьблять, гонять, щирять усяку лиху неправду й наклепи, та мало того — виключають з ряду духівництва нашого в Канаді, а навіть з членства церковного, як ніби останнього безвірника, чи еретика, чи злочиння, чи роспусника, чи зрадника рідної Церкви або народу.

Але на велику мою втіху не судять мене за зломання авторитету Божого (не за переступлення заповідей Божих, не за зломання заповідей церковних, не за якісь неморальні вчинки, не за зраду народові, бо якби це було, то це поставленоб на перше місце), а за зломання ніби авторитету єпископа і адмістратора церкви.

Довго я мовчав, хоч вже від давна почали на мене гоніння, бо вважав, що ділом християнина є страждати, але тепер, коли неповинно і в ганебний спосіб відбирається мені християнську гідність, обкидається мене якнайчорнішим болотом, я мушу дещо сказати в своїй обороні, а тим самим в обороні усієї Церкви. Досі я ні одної стрічки не написав ні в брошурах, ні в „Рідній Церкві," сподіючись, що непорозуміння церковні самі поволі уладяться, що провід наш церковний найде в собі стільки любови до рідної Церкви, що сховає свою подразнену амбіцію і бажання на самовладність у церкві. Але на жаль так не сталось — авторитет начальства був поставлений понад авторитет Бога, що й ворогам каже прощати, і понад авторитет інтересів рідного народу у церкві. І тому я мушу сказати тепер й своє слово про наші справи церковні, чи непорозуміння церковні.

Приїхавши до Канади в 1931 році і приступивши до пастирської праці у нашій церкві я був того переконання, що обовязки мої і права тут такі ж. як мав я їх, будучи священиком в Київі, бо вважав, що Церква тут наша така ж, як на Україні, хиба тільки державні закони тут інші в відношенні до Церкви, як там на Вкраїні. Я сподівавсь, що у такій вільній країні, як Канада, Церква, зглядно її духовний провід, даватиме мені повну волю в проявленні доброї ініціятиви, а не ставитиме мене в рямки повної залежности, як свого пахолка. Але тепер я переконавсь, що я нічого не повинен був більш робити поза те, що робив я соборній парафії її бувший настоятель о. Савчук, бо що більше я зробив, то це було підорванням його авторитету. Я не повинен був прикрашувати престолу (бо досі це була проста немальована скриня), не надавати йому вигляду православного, не накладати на царські двері завіси, бо її десять літ не було, не прикрашувати церкви рушниками, бо досі їх не було, не заводити поминальних книжечок (бо застав я їх менше ніж десять), не допускати дітей в стихарцях для обслуги при Богослуженнях, бо того при о. Савчукові не було, не справляти щорічно нових риз, а обходитись тими, що були, не заводити виключно українських церковних співів, не управляти світським хором при соборі, не помагати у виставах, не приставати близько з простими вірними, не влаштовувати концертів недільної школи, не дозволити дітям недільної школи завідувати шкільними грошима, не відправляти взагалі на радіо, бо це піднімало мою повагу по усій Канаді, повинен був зразу поставитись з нелюбимим о. Савчукові п. Свистуном і т. п. — взагалі повинен так був поступати, щоб справдились пророкування о. Запаринюка, коли я перейшов до Соборної парафії, що я тут не побуду більше одного року, і тоді булаб нагода о. Савчукові звести свої порахунки з бувшою своєю парафією, що посміла остатись невдоволеною з його настоятельства. Тоді парафія булаб змушена перепросити о. Савчука (хоч не було за що), поклонитись низенько і попросити о іншого священика (звичайно не таких як були оо. Гребенюк, Маєвський), а якогось кращого, а найкраще знову самого о. Савчука.

Та якось так не сталось. Соборна громада осталась вповні вдоволеною моєю працею і не думала про зміну настоятеля. Отже треба було шукати інших способів, іншої нагоди, щоб мене позбутись і ці способи найшлися на Соборі в Саскатуні і по соборі в заходах нашої консисторії, зглядно її голови о. Савчука, який зарозуміло думає, що в його адмініструванні церквою не може бути найменших помилок, що він непомильний, що до його праці не можна зробити жадних критичних завваг. В останніх двох роках закріпляв непомильність і за єпископом, щоб і своїй непомильности надати більше ваги, хоч попередними роками не мало критикував роботу єпископа і навіть висміював.

Як гарно прийняв мене о. Савчук в першу неділю, коли я ступив на землю канадійську — не допустив до відправи Служби Божої, казав стояти під кулісами разом з паламарем і придивлятись, як то він чинно відправляє, не допустив, мовляв, що ви ще офіційно консисторією не затверджені, міжтим коли я за згодою консисторії приїхав до Канади. Оце було братнє постановлення пастиря до пастиря, до того пастиря, що приїхав з серця України Києва, мовляв, дивись, — я адміністратор, я начальство, а ти мусиш вистоювати переді мною, як підданець.

Я не придав цьому великого значіння і нікому не жалівся, та й досі нікому не казавби, якби мене отак ганебно не зневажувано.

З перших днів мого прибуття до соборної громади, о. Савчук став до мене ставитись з резервою, потім з погордою, а вкінці з повним ігноруванням. Йому стало немилим, що громада мене любить, що ми якось з п. Свистуном в згоді перебуваємо, що членство в соборі зростає, що праця в соборі йде добрим порядком, що соборна громада виробляє собі якнайкращу опінію не тільки в Вінніпегу але й по усій Канаді.

Не було змоги обвинувати мене в моїй праці парафіяльній, то треба було скомбінувати на мене якісь „конспірації-провокації."

Непорозуміння у нашій церкві в Канаді почались ще кілька літ перед моїм приїздом до Канади. З початку, здавалось, що вони тільки місцеві вінніпегські, персональні, але, як показується тепер, вони були на грунті загально церковному, на грунті, яким шляхом має йти й розвиватись церква наша в Канаді. Не я ці непорозуміння започаткував, бо чи не з 1929 року вони почались, і не зразу я в ці непорозуміння встрявав, не маючи точних даних, чи це непорозуміння персональні, чи на грунті церковному. І аж виявилась явна небезпека для рідної Церкви в Канаді в заходах єпископа покрити Американську церкву патріяршим „покровом," а потім і Канадійську, знищивши засади соборноправности, в слід за тим рідної мови у Церкві, а головно канонічности нашої ієрархії, — я змушений був виказати своє становище для оборони підвалин, покладених під рідну Церкву 1-м Всеукр. Прав. Церковним Собором у Київі 1921 року.

Становище своє я виказав, подавши до загального відома листи о. Митрополита Василя до мене в обороні рідної Церкви і подав їх не зразу (бо не подав їх до першої брошури п. Свистуна, хоч мав уже листи в руках), а подав їх аж тоді, коли не сумнівався, що небезпека грозить Церкві. Я не міг авторитетних листів Впр. о. Митрополита заховати тільки для себе, бо якби Церква була опинилась під „покровом" греків, я мавби на совісти, що не виказав листів, які могли Церкву врятувати від загибелі. Та й після того не писав я нічого у „Рідній Церкві," ні одної проповіді не виголосив, в якій виступивби проти єпископа, чи адміністратора Церкви особисто, обороняючи себе хиба у звітах церковних від тих безпідставних закидів, які ставлено мені на Соборі в Саскатуні, чи потім у „Вістнику". Я все був тієї думки, що братерським поступованням можна поладнати хоч які непорозуміння і був певний, що Собор Церкви найде братні способи замирення Церкви, а не визнанням за одною стороною немомильности, а за другою повної гріховности. Та сталось на жаль не так — Собор визнав, що все те, що робив архієпископ і адміністратор було добре, гідне і то стопроцентово, а поступовання тих, що критично ставились до заходів архієпископа і адміністратора, негідне, неправдиве, і знов таки стопроцентово.

Чи міг наступити мир у Церкві після такого крайне одностороннього становища Собору, після визнання за одними „католицької" непомильности, а за другими повної помилковости. Звичайно боротьба церковна мусіла продовжуватись й по Соборі і вона й продовжувалась аж до кінця 1935 року, коли було підписано угоду між Консисторією і Брацтвом Оборони в Саскатуні.

Після підписання угоди соборна парафія за моїм впливом старалась увійти в мирні стосунки з Консисторією, з окрема з о. Савчуком, запросила його на спільну панахиду по бл. п. королю Юрію V., але о. Савчук не пішов. Очевидно не із щирости підписав о. Савчук угоду, а далі думав про заспокоєння своєї адміністраторської амбіції. І булоб може прийшло до нового зриву, якби не Американський Собор літом 1936, що так твердо став в обороні засад рідної Церкви, ствердивши звязок Американської Церкви з Київською, заборонивши архієпископови входити в порозуміння з патріярхом і чужими церквами і и. Собор цей впевнив мене, що небезпека для Церкви минула, і хоч це прийнято в Америці, але воно скріпляє й позицію нашої Церкви в Канаді, і тому не було підстав для боязні, а треба продовжувати мирну працю в Церкві.

Тимто соборна парафія за моїм впливом рішила поставитись з довірям до о. Владики і запросити його на архипастирські відвідини на храмове свято до Собору. Попередно п. В. Свистун конферував з о. Владикою у м. Толстой, перед його приїздом до Вінніпегу і в спільній розмові дійшло до повного порозуміння між ними. о. Владика перед приїздом до Вінніпегу в листах з Америки ставивсь до мене досить прихильно, але приїхавши до Вінніпегу літом 1936 зразу повернув в другий бік, очевидно під чиймсь натиском, чи намовою. На дворазову мою листову просьбу, щоб прийняв мене на побачення з ним, він відмовив, а зажадав декларативного листа, в якому я зясувавби своє відношення до нього і Церкви взагалі, а коли я такий лист йому подав, то він всеж мене не прийняв, а відповідь на листа дав мені, аж по упливі пяти місяців. З огляду на ту загадочну мовчанку о. Владики на мій лист соборна громада мусіла утриматись від запрошення його на храмове свято.

Здавалось, що справи всетаки уладяться, бо о. Владика присилає мені різдвяне привітання, дає відповідь на мій лист, відповідь у якій ніяких домагань мені не ставить, аж ось нараз, як грім з неба, спадає суспенза від архієпископа, себто заборона мені священодіяння. Причиною до суспензи мала стати передана Служба Божа через радіо, яку заборонила Консисторія, а про заборону я не знав, бо повідомлення не прийшло до моїх рук перед відправою, а після відправи. Щоб мати підставу до суспензи (хоч правдивої не знайдено), бо причина радія була за дрібна, виковано ряд інших обвинувачень, а саме ті, які були так майстерно приготовані, хоч не подані під рішення Собору в Саскатуні.

В чомуж обвинувачено мене? Обвинувачення підставлені і натягані, бо нічого конкретного у них не сказано, такі як — радіо, не привів соборної громади до послуху, якесь небратерське відношення до архипастиря, двоевластя, шукав єпископа на Канаду, переписка з чужими особами, а головно з Впр. Митрополитом Василем Липківським і інші зовсім мені не зрозумілі. Обвинувачення поставлено загально без жадних конкретних фактів.

Чи міг я визнати суспензу правильною, коли за підставу суспензи брано навіть переписку з Первосвятителем нашої Церкви Впр. о. Митрополитом Василем, чи не бачив я всю неправду і несправедливість тієї суспензи, чи не було це знущання надімною, над моєю 15 літною щирою працею для рідної Церкви й народу? Соборна громада одноодушно стала мені в підтримку й не визнала суспензи і просила мене продовжувати виконувати свої священичі обовязки.

Чи не глумом наді мною мав бути майбутній суд, назначений єпископом, як грозив мені раніше о. Савчук, що пригадає мені Саскатунський собор? Чи міг я йти на той суд, де були допущені тільки „свої," а членів собору повиганяли? Чи міг я ждати якого братнього ставлення до мене членів суду, коли брати „судді" не хотіли бачитись зі мною, навіть по суді? Чи не міг я бачити по цілій ситуації, яка попереджувала суд, що мене вже перед судом засуджено? Та колиб „судді" хотіли були по братньому поставитись до мене, то ідучи за словом Христа, повинні були потрудитись пошукати „заблудшу овечку," привести її до Отця, а не ждати офіційної явки „підсудного" на суді, запишавшись своєю судейською гідністю. Принаймі я так зробивби — якби приїхав до Монтреалу, чи Едмонтону судити свого брата, то пішовби пошукати того брата, та роспитавби його по братньому, по простому, не по судейському, а певно найшовби своїм щирим, братнім відношенням дорогу до замирення.

Але у нашій Церкві вироблено новий спосіб поборювання „непокірних," цебто ігнорування — не говори, не зустрічайсь, не пиши, не ходи до нього — і такий спосіб „братерського" поборювання пристосовано до мене. Ні єпископ, ні адміністратор, ні духівництво, ні „панство" не хоче зі мною говорити, бо якби мали аргументи то певно заговорилиб, а то так „по католицьки" — не йди до православних, не зустрічайсь з ними, не бери їх в куми, не вінчайсь з ними, — бо знають, що католик попавши між православних стає скоро православним, бо бачить тут кращі порядки.

Мене ігноровано і навіть сам архієпископ відмовився прийняти мене, а це було його неодмінним обовязком прикликати мене, вказати на мої помилки, як що він бачив їх, повчити мене, покартати, як було за що, а не зігнорувати моє трикратне прохання. Так не поступилиб навіть монархичні католицькі єпископи. А у нас навіть таке трактовання допустиме, та й ще покривдженого ганебно судять.

Нехай судять! Бог з ними! А я далі продовжую свою працю на славу Божу і користь рідному народові, бо вірні діти Божі й рідного народу стоять зі мною, підтримують мене своєю любовію і надією перемоги правди над кривдою, правди Божої над неправдою людською.

Нехай судять, але не удасть їм завести старих порядків у Церкві, щоб вірні були тільки покірними вівцями у Церкві, бо вірні у нашій Церкві це свідомі члени Церкви й народу, це не темна маса, над якою можна панувати, це гідна й свята організація, якій треба служити, а не над нею панувати, якій треба останні свої сили віддати, а не шукати у ній вигідного, легкого життя.

Нехай судять, бо й Первосвятителя нашої Церкви Впр. о. Митрополита Василя судять, того хто перший поклав

КІЛЬКА ПИТАНЬ

1. До чого прямує єпископ і консисторія з о. Савчуком на чолі?

До зміни нашої церкви на старий лад, де духовний провід мавби всю силу, а вірні остались покірними овечками, добрими, щоб берегти їх подібно, як в католиків. Сумніваєтесь? То спитай те їх, чому то Київ для них чужий, а Царгород такий рідний, чому якийсь патріярх грек для них близчий, як Первосвятитель нашої церкви Впр. Митрополит о. Василь Липківський, чому то канони Київські для них невідповідні, чому й рідну мову не заведено ще досі всюди в богослуженнях, чому й церкви стараються записувати на консисторію, — а тому, що хотять сісти нам на шию, як колись це чужі нам церковники робили і досі роблять.

2. Чому непорозуміння в церкві й досі продовжуються й кому вони потрібні?

Потрібні вони нашим керовникам церковним, з окрема о. Савчукові, бо як боротьби у церкві не було, то він вже на парафію до Давфину збирався, бо каса консисторії зовсім порожною стала, так що й не було з чого утримання йому платити, а тепер, гляньте, як то фонди сипатись почали, як на „бідну сирітку" — то фонд дієцезальний, то фонд різдвяний, то фонд семинарський, фонд пресовий, фонд базарний, фонд книжковий та ще й інші фонди, про які й не знаємо, — та все, як не на один фонд, то на другий щось прийде і о. адміністратор все має повно праці — то чомуж не підтримувати непорозумінь церковних в безконечність. Єпископ йшов видно на злагоду, але й його перемовлено підтримувати боротьбу, бо й йому це на "користь" вийде.

3. Чому то ще й досі деякі богослужения правлять в наших церквах в церковно-славянській мові?

Певно тому, щоб лекше повернути до старого ладу в церкві, бо й консисторія досі видко зовсім не дбала про рідну мову в церкві — не видала ні одної богослужбової книжки (крім молитовника для вірних), навіть такої крайно конечної, як требник, та й не спроваджувано україн. богослужбових книжок з Київа, хоч там можна було дістати майже всі книжки. До речі можна сказати, що те мізерне видавництво консисторії за 15 літ (гляньте оголошення у „Вістнику") було більше обраховане на прибутки, як на поширення рідної церкви. Чи можна брати за молитовник $1.75 або за діточий в такій бідненькій оправі 25ц., коли їх друк з оправою й половини того не може коштувати! А чи молитовник видає церква на заробок, чи на те, щоб поширити релігійність, справу рідної церкви, щоб кожна родина, кожда дитина мала його?

4. Чи наші непорозуміння церковні — чи це особисті непорозуміння, чи на грунті церковному?

З початку, коли ще справи церковні не виринули були так ясно, як тепер, могло здаватись, що це якісь особисті непорозуміння, але від двох літ кожен, навіть найменш свідомий, може побачити, що ходить тут о церкву, о те, чи має вона бути церквою українського народу, чи церквою її духовного проводу, поки що свого, а з часом й чужого.

5. Чому з такою ненавистю ставляться до п. Свистуна керовники церковні, таж він був основним фундатором Україн. Правосл. Церкви в Канаді?

А тому, що він обороняє права віруючого народу в церкві, того народу, що його часто обдурював його провід духовний, а й світський також — (пригадайте зраду Україн. Правосл. Церкви єпископатом й частиною духівництва на соборі в Берестю, коли унію з католика ми заведено, пригадайте, як то було з продажею нашої церкві Москві і хто на цю продаж згодився, хто то дістав червінці і соболині шкіри, а хто шестерик коней й золоту карету, пригадайте, як то наше панство, дворяни, інтелігенція гуртом переходили до Москалів, до Польщі). Вірний народ мусить бути головним контрольорем своєї церкви, бо тільки він може зберегти її найкращою для себе. Для народу нашого, розбитого ворогами на чотири части, розкиданого по всім світі, треба церкви суто народоправ ної з осередком в Київі, церкви единої, незалежної, автокефальної, що обеднувалаб усіх Українців по всьому світі. За таку церкву боровся п. Свистун з католиками, таку церкву збудовано в Канаді, за таку й тепер він бореться проти усіх що хотілиб в церкві запанувати, а народ привести до спільного послуху, мовляв „слухай, хлопче, й мовчи"!

6. Чи є яка ріжниця між нашою церквою, а іншими православними церквами?

По суті — нема. Що до віри, догматів, засад християнської моральности, св. тайн ріжниці нема, є тільки ріжниці, що до устрою церкви, внутрішних її порядків, які регулюються правилами т. зв. канонами (церковними законами). Тому у нашій церкві також мусять бути точно та кіж правила (канони), що до порядків церковного життя, — ми ті правила (канони) самі собі встановляємо і то такі, які найвідповідніші для нашого українського церковного життя. Треба зазначити, що канони встановлені самими людьми (не Христом Спасителем) і самими ж людьми можуть бути змінювані; кожда церква повинна встановляти сама для себе канони (церковні закони), які для неї найкращі.

7. Що то може нам пошкодити, якби грецький патріярх взяв нас під свій „покров"?

Дуже багато — бо зруйнує народоправний устрій нашої церкви, такий устрій, який єдино є добрий для нас, як народу поневоленого і роскиданого по цілім світі. Тай патріях не прийнявби церкви без пересвяти нашого єпископа (як це бачимо з т. зв. тез і заходів єпископа до визнання), а за пересвятою єпископа мусілаб піти пересвята священиків висвячених тим єпископом, а за тим треба булоб другий раз хрестити, вінчати, хоронити і т. д. — взагалі вдруге виконати всі треби, які ті священики відправили, А висновок з того який бувби? Усі сказалиб, що ми 15 літ обманювали людей, а вірні наші розбіглисьби в один день. Та крім того думаєте, що грек дбавби про нас Українців? Бачимо, як то дуже дбають про наших Українців греко-католиків. бельгійці, французи і другі чужинці! Та й що нам патріярх може дати такого, чого ми не маємо, без чого наша церква не може жити? Усе у нас є, — з нами вірний український народ, з нами сам Спаситель Христос! А чого нам більше треба? Духовної зверхности? Бог з нею, з тою духовною зверхністю, вона нам вже добре в печінки вілась, від неї ми втікли від католиків, та ще тепер й „свої" відзиваються!

8. На підставі яких канонів (церковних законів) „судили" всч. о. Петра Маєвського?

Видно, що жадних, бо у т. зв. вироку нема покликування на жадні канони. Хіба судили по таких канонах, які консисторія у свому серці носить: „Ненавидь Маєвського всім серцем своїм, всею душею своєю, всею думкою своєю, а Свистуна ненавидь, як всю соборну громаду!" Бо всч. о. П. Маєвський не переступив жадних канонів рідної церкви, а такого канону, щоб слухати помилкових, шкідливих церкві і тенденційних заряджень єпископа, чи адміністратора — такого канону у нас нема і певно ніколи не буде.

9. Яку шкоду приносить церкві передача Служби Божої через радіо?

Церкві шкоди ніякісенької, хиба о. Савчукові, — бо чейже той священик і та громада, які він хоче зігнути в три дуги, здобувають собі через радіо такий гарний вплив і симпатію у вірних по всій Канаді, тай чомуж Соборна громада не може догадатись відкрити фонд радієвий в користь консисторії?! Що для Соборної громади має бути рішаючим, чи сотки листів вірних з повним признанням і просьбою далі передавати Сл. Божу через радіо, чи шкідливі для церкви забаганки о. Савчука?

10. Як довго ще буде внутрішна боротьба в церкві?

Поки українська народня правда в церкві не переважить, поки наш церковний провід не визнасть своїх основних помилок (поки не визнасть хоч сам в собі — не треба навіть прилюдного каяття), поки рідна церква знову не стане твердо на тих основах, які добрі для рідного Українського народу, а не для якись греків, москалів, поляків, чи інших ворогів нашого народу.

СПРАВА РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

(Докінчення зо ст. 31).

серед крайніх небезпек життя угольний камінь під відроджену рідну Церкву, того, хто старечими ногами перейшов всю Україну з благовістям про рідну Церкву, того, хто в несповна 4-х роках зробив понад 500 візитацій, того, хто нині доживає останні роки свого життя в голоді і тяжких моральних муках, а всетаки живе рідною Церквою, втішає її своїми порадами, — того певно наші „книжники і фарисеї," якби він зявився між нами і не став по їх підбитій неправдою стороні, „розстриглиб" і назвалиб пан Липківський! (вони нині звуть його вже „бувший митрополит"!!)

А тимчасом вірні сини рідної Церкви й народу, ставаймо тісним колом й боронім святу справу рідної Церкви!

о. Петро Маєвський.

Ціна цего подвійного числа „Рідної Церкви" є 15 ц.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСІННЯ! ХРИСТОС ВОСКРЕС!

РІДНА ЦЕРКВА

БЮЛЕТЕНЬ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

UKRAINIAN CHURCH

BULLETIN OF THE UKRAINIAN CHURCH DEFENCE BROTHERHOOD

Число 3, Рік II, ВІННІПЕГ, МАН., ГРУДЕНЬ 1937. Winnipeg, Man., December 1937 Vol. II, No. 3.

КОНСИСТОРІЯ ПРОГРАЛА АПЕЛЬ.

Апеляційний суд Манітоби. відкинув апель консисторії й єпископа проти рішення судді Дайсарта щодо екзамінації єпископа відносно його афідейвіту, який він заприсягнув в звязку з аплікацією позиваючої сторони, щоб суд примусив запізвану сторону подати більше подробиць (партікуларс) оборони і контрпозву. Суд присудив також, що позиваюча сторона, себто консисторія, пп. Богоніс і Бугера, а також всі запізвані в контр-позиві, себто єпископ, члени консисторії і церковного суду, заплатити всі кошта в звязку з апелем. Більше про церковний процес прочитаєте в статті "Перегляд судового процесу."

15-ЛІТТЯ СВЯЩЕНСТВА о. П. МАЄВСЬКОГО.

В неділю 19 грудня соборна парафія вітала свого настоятеля о. Петра Маєвського з 15-літтям його священичої праці для Української Автокефальної Православної Церкви. Того дня була відправ лена врочиста Служба Божа, при кінці якої соборний хор під управою п. В. Свистуна відспівав о. настоятелеві могуче й щире "на многі літа." Якраз 15 літ тому в день св. о. Николая о. Петро Маєвський був поставлений в священики Впр. о. Митрополитом Василем Липківським в історичному Миколаївському Соборі збудованім в 17 столittю славним гетьманом Іваном Мазепою. На тиждень перед своїм поставленням в священики Всч. ювелянт був поставлений в діякони о. митрополитом в величавому софійському Соборі.

По полудні 19 грудня сумківці при Соборі мали чайне приняття на якому були зложені ними побажання Всч. ювілятові. Редакція "Рідної Церкви" разом з членами соборної парафії і всіми членами Брацтва Оборони Рідної Церкви і прихильниками соборноправности церкви складають о. П. Маєвському щирі побажання ще довгих літ на користь Української Автокефальної Православної Цер кви, а також кріпкого здоровля і витревалости в теперішній боротьбі за права церкви.

КОЛЯДКИ ЧЕРЕЗ РАДІО.

В неділю, 9-го січня 1938, від год. 12.30 до год. 1-ої по полудню через стацію СКУ, Вінніпег, будуть передані українські колядки укладу ріжних українських композиторів. Співати буде мішаний хор Укр. Православного Собору в Вінніпегу під управою п. В. Свистуна.

ВСІМ ЧИТАЧАМ "РІДНОЇ ЦЕРКВИ," ЧЛЕНАМ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ І ЦІЛОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ БАЖАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО!

Всч. о. Петро Маєвський.

СЛУЖБА БОЖА ЧЕРЕЗ РАДІО.

В неділю, 9 січня, буде передана через СКУ (Вінніпег) з Українського Православного Собору в Вінніпегу Служба Божа укладу Гончарова від год. 9.30 до 11-ої перед полуднем. Службу Божу відправить о. Петро Маєвський. Співати буде соборний мішаний хор під управою п. В. Свистуна.

Як і минувшими разами так і тепер така передача через радіо є звязана з поважними коштами, тому заряд Українського Православного Собору просить всіх тих, що розуміють вагу такої передачі, зарядити збірки на місцях на покриття коштів передачі а також з нагоди передачі дати коляду на Собор в Вінніпегу.

Жертви проситься ласкаво слати на адресу:
Ukrainian Orthodox Cathedral,
820 Burrows Ave., Winnipeg.

СТАНЬМО В ОБОРОНІ ЦЕРКВИ!

Консисторія затягнула соборну громаду й о. Маєвського а тим самим і цілу церкву в довгий і коштовний процес. За що? Буцім за це, що о. Маєвський знов поповнив якісь промахи проти церковного авторітету, себто консисторії й єпископа. Уважне перечитання акту обвинувачення о. Маєвського ще перед церковним "судом" показує, що йому повторено ті самі закиди, які були порушені на так званому семому соборі і там цілком закінчені.

Якщо навіть по тім соборі була боротьба, то в ній о. Маєвський не брав найменшої участи. Та й та боротьба була закінчена, або радше вірилось була закінчена, угодою між консисторією і Брацтвом Оборони Рідної Церкви в грудні 1935 року.

Боротьбу в церкві відновила сама консисторія і сама вона по невдачнім обжалованню о. Маєвського і по неправнім поставленню його на "суд" і ще більш неправнім засуді його, подала справу в державний суд. Замість скликати надзвичайний собор, який одинокий бувби компетентний справу розбірати і розсудити, консисторія подала справу до державного суду. Кошт того суду буде більший як кошт кількох надзвичайних соборів.

І коли це все сталося? Вже по угоді з грудня 1935 року, коли здавалось, що всяке непорозуміння в церкві усунене.

Судовий процес, який консисторія зачала, зачіпає самі основи нашої церкви. В ньому має бути вирішене питання канонів, юрисдикції, соборноправних порядків, намаганої злуки з патріярхом і другі важні справи нашої церкви. Те, що повинен вирішити собор Церкви, по докладнім приготованню і перестудіованню справи, має вирішити канадійський державний суд.

Ще раз повторюємо, що судова розправа буде дуже коштовна. Вже минуло сім місяців з половиною від коли консисторія разом з п.п. Богоносом і Бугерею внесла справу в суд, але справа поступила дуже маленько вперед. Коли судити по теперішнім ході розправи, то може забрати цілий рік або й більше, заки розправа буде як слід закінчена.

Цікава річ є в тому, що консисторія подала в суд соборну громаду й о. Маєвського якраз ізза того, **що вони занимають те саме становище в церковній справі, яке заняв останній собор нашої Церкви в Америці (пятий собор), що** відбувся в Ню Йорку в червні 1936. Той собор мав перед собою всі дані з боротьби в церкві в Канаді і **без жадних засте-**

режень став на становищу Братства Оборони Рідної Церкви. Те становище займає також соборна громада й о. Маєвський. Яке те становище? **Єдність нашої Церкви з Українською Автокефальною Церквою в Києві на тих основах, які стверджені є в канонах І. Всеукраїнського Православного Собору в Києві з 1921 року.**

Консисторія в Канаді того становища не визнає. І тому вона завела церкву в коштовний процес.

Соборна громада є отже наражена на дуже великі кошта. **Вона сама не повинна тих коштів поносити. Соборна громада стала в обороні основних принціпів нашої Церкви. Вона стала в обороні цілої Церкви. Тому ціла Церква, або вірні, які розуміють становище нашої церкви, так як це розуміє Соборна громада, повинні прийти з моральною і матеріяльною помічччю для соборної громади в теперішнім процесі.**

Соборна громада процесу не хотіла, і його вона не зачинала. Але Соборна Громада була примушена боронитися, коли її запізвано в суд і її оборона є обороною цілої Церкви. Тому не повинно бути ні одного члена нашої церкви, який поділяє становище соборної громади, а це є також становище Братства Оборони Рідкої Церкви і становище пятого собору Церкви в Америці, який не зложивби відповідної жертви на поміч соборній громаді в її коштах процесу. Соборна громада боронить прав цілої церкви і за ту оборону дістала благословенство від первосвятителя нашої Церкви, Митрополита о. Василя Липківського.

Соборна громада свій тяжкий обовязок сповняє гідно й совісно. Черга за Вами, члени Української Православної Церкви в Канаді, яким дорогі є принціпи Української Автокефальної Церкви. **Прийдіть з відповідною помічччю матеріяльною соборній громаді в Вінніпегу. Надходять Різдвяні свята. Зарядіть коляду на ту поміч, зарядіть збірки на ту ціль, присилайте від себе поодинокі жертви, заложіть в своїй околиці Оборончий Комітет, що мігби більш доцільно занятися збірками на "фонд оборони церкви."**

Редакція "Рідної Церкви" і головний уряд Братства Оборони Рідної Церкви вірять, що Ви це зробите. **Не отягайтеся тільки з помічччю, але висилайте її негайно або на адресу Соборної Громади:**

Ukrainian Orthodox Cathedral,
820 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

або на адресу Братства Оборони Рідної Церкви:

Ukrainian Church Defence Brotherhood
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

За головний уряд Братства Оборони Рідної Церкви:

В. Свистун, голова,
Никола Кінаш, заст. голови,
О. Боянівський, секретар,
Іван Рій, касір,
Ф. Циганевич.

ПРАВДА В ОЧІ

Пишеться у "Вістнику," що "багато думаючих" членів лишили Соборну громаду і перейшли до парафії св. Михаїла на Дізраелі у Вінніпегу. Соборна громада ніяк не може дорахуватися кілько тих "думаючих" від неї забралося. Може б братня парафія на Дізраелі помогла нам в тім і сказала, кілько тих "думаючих" членів вона здобула?

⁂

Як то "самостійно думаючі", які відійшли від Соборної громади, цінять громаду і саму церкву св. Михаїла на Дізраелі, показує це, що коли треба скликати яке збіговисько проти братньої Соборної громади, чи яку "партію," то йдуть до церковної салі на Дізраелі вул., але, коли треба дати шлюб дочці члена консисторії, чи якому іншому "панові", — то церква на Дізраелі негідна цього, бо вона "проста," тому "пани" тягнуться з шлюбами до каплиці в консисторії.

І як цього не бачать брати з парафії на Дізраелі — дуже дивно!

⁂

Говорять, що "Вістник" повинні перезвати на "Смітник," бо вже від двох літ заповняють його всяким брехливим сміттям, що чесному православному християнинові аж гидко в руки брати!

⁂

Недавно справляли одному нашому світочу іменини за заслуги на полі церковнім. Які це заслуги то певно не одному буде цікаво знати. А заслуги ці не аби-які. Він по готелях колядує і там церковні громади організує.

⁂

Наглядний доказ християнської любови дає нам таки архиепископ Іван Теодорович. Просить о. Маєвський побачення з ним один раз, просить другий раз, просить і третий, а він мовчить. Аж вкінці приходить обвинувачення, суспенза, суд, виключення.

Оце Вам примір "християнської любови" і всепрощення!

⁂

Розписалися "преподобні" у "Вістнику" про "зраду" о. Маєвського, що він писав до "ворогів" церкви за єпископом на Канаду. Якіж ті вороги? Митрополит о. Василь Липківський, проф. Іван Огієнко, ну та й єп. Полікарп на Волині. (До того ще додають і митр. рос. Діонізія, хоч знають, що це неправда.)

Але промовчують, як то любезно переписується архиеп. Іван з тимже митр. москалем Діонізієм у Варшаві, та як то о. Савчук їздив до Польщі до Огієнка за єпископом, бачився з тим Полікарпом, (який тоді не був ще єпископом) і ходив на чолобитню до того самого Діонізія, тай досі ще величається дарами, які отримав від нього — священичими ризами і камилавкою (шапкою). А хто дари приймав від митр. Діонізія, той певно не є його ворог.

⁂

В оскарженню проти о. п. Маєвського говорить архиепископ І. Теодорович: "Уважаю за відповідне відновити оскарження, які я був простив о. П. Маєвському на соборі..."

Читаючи таке насувається на думку така історія з старого краю:

Чоловік лежить на смертельній постелі. Покликали священика. Хорий висповідався, але один тяжкий гріх, про який священик знав, затаїв. Йому священик каже:

— А ви, здається, гніваєтесь з вашим сусідом? Не можете ж ви сподіватися прощення ваших провин від Всевишнього, коли ви не хочете простити свому ближньому...

Хорий подумав хвильку, а там і каже:

— Коли ви отче так кажете, то я йому прощаю... але коли подужаю, то він мене попамятає!

КОРОТКА БІОГРАФІЯ о. П. МАЄВСЬКОГО.

З огляду на те, що "приятелі" о. П. Маєвського розповсюджують про нього ріжні фальшиві відомости, подаємо коротку його біографію.

Уродився в Галичині, в Львівському повіті. Початкову школу скінчив в м. Комарні, а академічну українську гімназію у Львові. Тут же закінчив 1-ий рік університету на філософ. факультеті. В 1915 році вивезли його російські війська, як закладника у Вороніжську губернію, де перебував, займаючи місце касієра в паровому млині, до революції в 1917 р. В цім році переїхав до Київа, де студіював в місцевому університеті три роки істор. філологічні науки, а також науки богословські. Рівночасно займав державну посаду бухгальтера.

В 1921 році прийняв висвяту на священика в Українській Автокефальній Православній Церкві і став настоятелем парафії св. Єлисавети в м. Київі на Трухановім острові і завід. книжковим складом при Всеукр. Прав. Церк. Раді. На цій же праці перебував до 1928 року, коли большевицька влада заборонила йому священослужіння. Через це старається о переїзд до Америки для праці у нашій церкві і виїзжає тимчасом до Галичини. Через те, що старання о візу для вїзду в Америку тревало довший час, був змушений працювати в м. Стрию, як контрольор кооператив. В. 1931 році приїхав до Канади, де після 8-ми місячного перебування, як настоятель в парафії Толстой, Ман., перейшов на місце настоятеля Українського Православного Собору у Вінніпегу, де перебуває й сьогодні.

Ніколи о. П. Маєвський не мав нічого спільного ні з большевиками, ні з поляками, бо від перших немало натерпівся, коли перебував в Київі, як теж через них був змушений залишити Київ й шукати праці у рідній церкві за кордоном, а други, себто поляки, усе мали його на оці підчас обїздки його кооператив в Галичині, де він попри справу кооперативну, ширив свідомість національну у своїх палких промовах серед селянства.

Кождий, хто знає особисто о. П. Маєвського, дає повне призвання його щирій, чесній і самовідданій праці для піднесення рідної церкви й народу.

З НАГОДИ ПЕРЕДАЧІ СЛУЖБИ БОЖОЇ ЧЕРЕЗ РАДІО ЗІ СОБОРУ 9-го ТРАВНЯ 1937.

З огляду на численість листів, надісланих до собору з признанням і подякою за передачу Сл. Б. через радіо, не маємо змоги їх помістити через брак місця в часописі.

Спису жертводавців теж з браку місця не оголошується, тим більше що кожному жертводавцеві була вислана посвідка з листом подяки. Заряд Собору ще раз складає на цьому місці щиру подяку усім Вп. Братам Жертводавцям за їх допомогу й просить теж о посильні жертви на покриття видатків радія для передачі Служби Божої, що буде передана в неділю по Різдвяних святах.

Чи не на те виходить і прощення архиепископа о. Маєвському? Ріжниця хіба та, що там був простий, темний чоловік, а тут — **архиепископ!**

ДВА ОСТАННІ ЛИСТИ ВІД О. МИТРОПОЛИТА.

Невідомо з яких причин в останньому році стали аж надто часто пропадати листи від о. Митрополита. Чи не впхав хто тут з Канади своїх пальців? Одержали ми на адресу о. Маєвського два коротенькі листи від о. Митрополита, але й ці листи надто ясно показують, яке становище повинні зайняти вірні діти рідної української церкви в обороні волі своєї церкви.

Київ, 21. 3. 1937.

"Любий о. Петре! Я живий і здоровий поки що і аккуратно виконував Ваше завдання, своєчасно посилав Вам реком. листами 10 промов і дуже здивувався, що Ви їх не одержали. Я зараз же звернувся на пошту й подав заяву, щоб листи мої були розшукані й Вам дослані, а Вам послав листа, де подрібно писав про своє виконання Вашого замовлення й СВОЇ ДУМКИ З ПРИВОДУ БЕЗГЛУЗДОГО САМОЧИНСТВА АРХ. ІВАНА ТЕОДОРОВИЧА і радив Вам триматись єдности з парафією і антимінса на вимоги о. Івана ні в якім разі не видавати. Насильно він його у Вас у парафії відняти не може, це бувби грабунок карний з боку держави. З пошти я ще нічого не одержав на мої заяви, але там запевняли, що розшукають. Може далі наше листування налагодиться, а зараз будьте здорові й боріться з неправдою.

Митрополит Василь Липківський."

⁂

Київ, 10-го серпня 1937 р.

"Любий о. Петре! Дуже зрадів одержанни від Вас звістку. Я вже думав, що звязки з Вами цілком порвані, бо на мій протест проти неодержання Вами моїх листів за росписками мені сповіщено, що всі мої листи (числом 5) до Вас втрачені і дали компенсації за це 37р. 75к. А перервали наше листування на самому цікавому місці на Вашій боротьбі з о. Іваном. ЯКА ЦЕ ГАНЬБА, ЩО АРХИПАСТИР ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЦІВІЛЬНОЇ ВЛАДИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРИГНОБИТИ СВОЇХ ДІТЕЙ., БЛАГОСЛАВЛЯЮ ВАС НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ ЗА НАШУ ЦЕРКВУ, бо о. Іван явно веде себе, як ворог не тільки нашої церкви, а і взагалі Христового миру. Невже ваше віль не духівництво на боці гнобителя-єпископа, а не на боці Вашому? Але парафія на чолі з п. Свистуном, я вірю, відстоїть Вас. Мої листи до Америки не доходять, але о. Іван сам порвав зо мною стосунки, написавши о. Савчукові з дорученням переслати мені копію надто глупого листа, що він, мовляв, діючий архиепископ, а я митрополит на спокою і не він мене, а я його повинен слухати І ЗАГРОЖУЄ МЕНІ СУДОМ за втручання в його епархію і інші неподібні речі, що свідчать, що ідеологія нашої церкви йому зовсім чужа. Промови надіслані Вам і не одержані були такі: 1) Християнство і культура, 2) Христова Церква, як чинник культури, 3) Церква і держава, 4) Церква і нація, 5) Церква—матір вірних. Жалко, що їх затеряно. Я живу до котрого часу спокійно, физично почуваю себе ще добре, хоч і старість й моральне почуття вже досить мене гнітять і нагадують, що пора вже й на той світ, де вже вічний спокій. За Вас завжди згадую і в молитвах. Будьте здорові й бадьорі. Вітайте від мене п. Свистуна і парафію.

Митрополит Василь Липківський."

ВИТЯГ З ЛИСТА П. Є. БАЧИНСЬКОГО

Отут подаємо витяг з листа писаного уповноваженим Україн. Автокеф. Правосл. Церкви за кордоном в Европі п. Евгеном Бачинським, що живе в м. Женеві в Швайцарії. Цей лист подає деякі характеристичні риси нашої боротьби церковної в Канаді. О скільки це пише офіціяльна особа, то тим більш заслуговує уваги.

Женева, 21 травня 1937.

"Скажу Вам по щирости, що тяжко мені з мого далека увіходити в розгляд та критику Ваших порахунків церковних, позіції канадійської консисторії і о. Архиепископа. Тяжко і навіть незручно. Скажу лише, що ці усі непорядки мене дуже і дуже смутять от вже віддавна і не бачу в них просвітку. Зрештою я це передбачав вже давно. Писав нераз о. Іоану (давніше) і навіть клопотався в Київі, аби звідти прислали, очевидячки "з соблюденієм" усіх соборноправних постанов церковних, ще одного єпископа спеціяльно на Канаду. Мав, як може Ви знаєте, приїхати о. Нестор Шараївський, але він несподівано вмер 27.10.1929 і тим все скінчилось. Я давно думав, що о. Івану не справитися одному не то що в Злуч. Держ. і в Канаді разом, а навіть в одних Злучених Державах. Я, знаючи трохи національну вдачу і практику наших братів з Галичини і Буковини був певен, що прийде до ріжних інтриг, непорозумінь і навіть сецесій адміністративних. В Злуч. Державах почалося від о. Гундяка і закінчилося єп. Богданом Шпилькою (от вже нівроку символічне призвище!), а в Канаді історія з о. Копачуком і тепер з о. Савчуком, котрий на мою думку, давно вже наміряє на єп. суфрагана і в тім полягає правдоподібно уся його "діяльність," як адміністратора канадійських парафій. І те що зараз сталося із Вами ще не кінець..."

"Мушу ще додати двома словами про своє становище в справі переговорів з патріярхами. Я стою за порозуміння і згоду, але я є рішучий противник якогобудь підпорядковання і тим більше пересвяти нашого Архиепископа! До цього не сміє дійти в жаднім разі, навіть потаємно. Це бувби гірший скандал і руїна нашої церкви. Зрештою це й не потрібно ані з каноничного, ані з національного становища. Прикладом тому є Англіканська церква. УСЯ БІДА НЕ В КАНОНАХ, А В СИЛІ І ВПЛИВУ НАШОЇ ЦЕРКВИ І ДЕРЖАВИ. ЯК БУДЕ СВОЯ МІЦНА ДЕРЖАВА, БУДЕ І ПРИХИЛЬНІСТЬ І ПАТРІЯРХІВ І ЦЕРКОВ, А БЕЗ ТОГО НІЩО НАС НЕ ВИЗВОЛИТЬ. Я думаю, що це прекрасно розуміє і о. Теодорович. Чомуж він тоді піддався на намовлення і розпочав переговори? Виходить, що Архиепископ має за слабу волю і легко дається намовленням, в справі канадійській він знаходиться під впливом о. Савчука. Чому? Мені завше здавалося, що й п. Свистун також має сильну волю і впливи, невже він не міг заздалегідь вплинути на о. Івана ще перед розпочаттям справи і судом? Взагалі здається мені, що від о. Владики, можна було більшого сподіватися для упорядкування відносин в дієцезії а ніж він те виявив! Це дуже шкода, бо Церква від того страждає."

"Старайтеся о скільки тільки можливо провадити свою акцію, щоби не помогти з одного боку ворогам православія, а з другого конкуренційній діяльности єп. Шпильки, котрий як я чув ще в Празі хвалився, що стане на місце єп. Теодоровича і буде українським митрополитом. У Вашій акції оборони Церкви треба обороняти її ієрархію і спеціяльно архиеп. Теодоровича, навіть якби було за що слушно на нього напасти, а натомість головну увагу наносити у бік консисторських інтриганів, я хочу сказати, о. Савчука. Мені здається, що в ньому є осередок усіх непорозумінь і ворохобні."

"З правдивою пошаною, Ваш щиро відданий **Евген Бачинський."**

ЦІКАВО ЗНАТИ!

Чи о. Савчук звернув польському православному митрополитові Діонізієви в Варшаві ті дари, які від него дістав, коли їздив до Польщі за єпископом для Канади та заходив до Діонізія, який тоді ще був єпископом на Волині, з чолобитнею?

Тими дарами о. Савчук колись дуже величався — та від якогось часу замовк. Що сталося?

Чому то Консисторія сповняла ролю "чорної руки" проти соборної парафії минулої весни, щоби не допустити до відправи через радіо Служби Божої? Чи було то по християнськи?

Чому то діти тих батьків панів, на яких опирається Консисторія, пішли манівцями—встидаються по українськи говорити, і сходитися з **дітьми "простих" звичайних громадян.**

Чому то Консисторія ще й досі ширить вісти що в Соборі Богослуження не відправляється і що вся громада розлетілась на прах?

Чи правда це: Щоби належати до панів — треба конечно грати добре "бридж," і не ходити до церкви? І що все це називається — попирати Консисторію? **Ухо.**

"ВИЗВОЛЕННЯ."

В найблищому часі буде відправлена в Укр. Прав. Соборі св. Покрови у Вінніпеґу проповідницька відправа п. з. "Визволення" — твір визначних українських церковних діячів, а саме — слова проф. Володимира Чехівського, а музика Петра Гончарова. Визволення від гріха роду людського Ісусом Христом має дати сили та натхнення й Українському народові прямувати до свойого визволення.

Відправа ця була дана давнійше кілька разів в св. Софійському Соборі в Київі.

Мається на меті передати це Богослуження через радіо, щоб дати нагоду вислухати вірним нової духовно-релігійної творчости. —

РІДНА ЦЕРКВА

Видає Братство Оборони Рідної Церкви в Вінніпеґу.

Передплата — $1.00 річно.

Ціна нинішного числа 10 ц.

Кореспонденцію адресуйте:

UKRAINIAN CHURCH,
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

UKRAINIAN CHURCH

Published by the Ukrainian Church Defence Brotherhood at Winnipeg.

Subscription $1.00 yearly.

Price of the present issue 10c. a copy.

All communications address to

UKRAINIAN CHURCH,
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

ЗА ЩО ВЕДЕТЬСЯ БОРОТЬБА?

Багато вірних ще досі не здають собі як слід справи про те, за шо ведеться у нас боротьба церковна. Багато думає, що це якісь особисті непорозуміння у проводі церковному стали підставою церковного неспокою. Колиб так було, то певно вже давно настав би мир у церкві, бо жадний чесний член церкви не бажав би, щоб через його особисті настрої церква терпіла.

Але так воно не є. Боротьба у церкві триває не через якісь особисті непорозуміння, а за те, який має бути устрій церкви, чи монархичний-клерикальний, чи демократичний-народоправний. Устрій монархичний бачимо в католицькій церкві, де верховним монархом є папа, а підмонархами єпископи; те саме є й у старій православній церкві, де монархами являються патріярхи-митрополити, а підмонархами єпископи.

Обі ці церкви тісно були весь час звязані з державою і коли залишались без опіки державної, зразу падали (як от зразу упала колись сильна й могуча державна російська церква, й іспанська католицька церква). У цих церквах держави назначують вищих церковних достойників-керовників, або дають свою згоду при їх виборі. Бачимо, як тісно звязана з державою сербська церква, як це показують останні тамошні події в звязку з конкордатом. Такіж конкордати заключило папство з іншими державами — прим. з Польщею, де без згоди держави не може бути назначений ні один епископ. Це фатально відбилось на українській гр. кат. церкві, а разом з тим і на всьому українському народі, що належить до тієї церкви, бо через конкордат він позбавлений мати своє свідоме українське духівництво.

Українська Автокефальна Православна Церква, що відродження своє завершила постановами, і діями 1-го Всеукр. Правосл. Церк. Собору в Київі 1921 року, поклала в основу устрій церковний, а саме встановила демократичний лад, себто лад народоправний, де усе відбувається по вибору церкви, а не по назначенню з гори як у церкві католицькій чи старо-православній. Українська Автокеф. Православна Церква встановила своїм найвищим органом всецерковний собор, складений з вірних і духівництва. Оцей всенародньо-соборноправний устрій нашої Церкви є сіллю в оці [illegible] монархичних церков, а радше їх монархів-верховодів, і вони з усієї сили поборюють нашу церкву, називаючи її неблагодатною, неканічною і т. п., бо не можуть перед вірними сказати, що властивою причиною, чому вони так завзято поборюють нашу Церкву є власне те, що у ній вірні допущені до керовання церквою.

І наш провід церковний разом з епископом задивляється на цей монархичний устрій у других церквах, тай сам хотівби у нас завести такий же монархичний лад. А щоб такий монархичний лад завести у церкві треба повалити дотеперішний у нашій церкві всенародньо-соборноправний устрій. Бо чогож, мовляв, мають вірні пхатися до керовання церквою, воних мають тільки церкву утримувати, а порядкувати нею має єпископ і його прибічники.

Але чи може вірний народ спуститися тільки на епископа і його прибічників? Певно, що ні! Бо почитайте історію — хто перший пішов на унію з Поляками й Римом, чи не єпископи? Хто дістав золоту карету і шестерик вороних коней за те, що згодився підлягати Москві, чи не митрополит князь Ґедеон Четвертинський? Хто продав нашу Церкву Москві, чи не патріях царгородський? Хто перший пішов на порозуміння з большевиками, щоб ослабити рідну церкву, а вдоволити свою амбіцію, чи не єпископи? А хто боронив віру православну перед унією, чи не братства? А хто взагалі боронив рідної української православної церкви, чи не козацтво наше?

Отже, як видко, завжди вищий духовний провід у церкві був наражений на спокуси, підлягав тим спокусам і ради власних вигод позбавляв рідну церкву волі, підходив під чужу власть, а народ залишав безправним у церкві, залишав без належної духовної й національної опіки. А тільки сам народ залишався завжди вірним своїй церкві, боронив її волі, а хиба тільки найтемнійша частина його давалась звести на манівці зрадливим церковним духовним верховодам.

Чи малиб ми у нашій Церкві в Канаді вертати до того монаршого владичого верховодства? Чи малиб ми так легко позбутись тих здобутків, які придбала наша Церква для свого власного розвитку і піднесення своїх українських дітей?

Хто хоче чужого покрову, нехай лізе під нього! Хто хоче лизати руки, нехай лиже! Але ніодин свідомий вірний рідної церкви на це не піде, а боронитиме волі церковної і прав вірного народу у ній, боронитиме до загину.

За шож ми боремось тепер?

1. За автокефалію рідної церкви — себто, щоб наша рідна Українська Православна Церква не була залежна ні від якої чужої церковної зверхности, а щоб мала свого митрополита - українця в серці України в м. Київі. Щоб Українська Православна Церква в Канаді залишалась в дочерній єдности з Матірною Церквою на Україні і була одною з дієцезій тієїже Церкви.

2. За всенародньо-соборноправний устрій у церкві, себто, щоб найвищим органом у церкві був всецерковний собор, складений з вірних і духівництва; щоб усі провідні місця у церкві були виборні, щоб взагалі устрій церкви був суто демократичний, а не монархичний.

3. За святість 1-го Всеукраїнського Православного Церковного Собору в 1921 р. в Київі, себто, щоб хиротонія (висвята) уділена цим собором першому митрополитові і єпископам залишалась назавжди непорушною, а також залишались непорушними головні підвалини церкви, покладені цим же Собором, що зясовані в діях (канонах) Собору.

4. За рідну мову у церкві — себто, щоб богослуження і проповіді відбувались у церкві тільки в рідній українській мові, бо тільки рідна мова найкраща для зрозуміння слова Божого і піднесення серця до Бога, та сприяє до тіснійшого єднання українського народу і його освідомлення.

5. Щоб церква мала право своїм собором ухвалювати нові канони відповідно до вимог життя церкви, а також відкидати з уживання перестарілі канони.

От за ці пять основ ведеться боротьба у церкві. В їх обороні стала "Рідна Церква" і вірні діти своєї церкви. Як щоб останній собор в Саскатуні не був зломав оцих основ церкви, не було б боротьби у церкві, а було б мирне життя церковне, як до того часу. Але єпископові й адміністраторові забаглось панування у церкві, тай за підтримкою "адвокатів" й частини духівництва переперли свої рішення. Тай по соборі не цофнулись назад, а вперто ведуть до зміни устрою церковного.

Перегляньте коротку історію нашої церкви в Канаді й Америці і побачите, як то все постепенно йшло до заведення монархії у церкві й потоптання Київських канонів "корекшен", "тези," "меморандум" "канонічне оформлення єпископату," статті в церковних органах за останні роки, постанови останнього собору, записи церков, "суспензи," "суди," та навіть й те, що вже тепер єпископ на своїм листовім папері (леттер гед) викинув слово "автокефальна" (а попередно був напис "Укр. Автокефальна Православна Церква), та ще оце скандальне погрожування Первосвятителеві церкви Впр. митрополитові о. Василеві, що й на його кинеться анатему (як на о. Маєвського) — на того самого, хто Боже благословенство звів на архиеп. Івана в Київі (в Соборі св. Софії його висвятив)! Оце ясні незбиті докази, куди зміряють завести Церкву архиєпископ. адміністратор й "нерозумні діти"!

Не особисті отже мотиви боротьби у церкві, а мотиви суто ідеологічні. Нехай будуть привернені церкві вище наведені пять підвалин устрою церковного і боротьби у церкві вмить не стане.

А доки цього не буде, го завзято боронитимемо волю церкви, сповняючи заклик ап. Павла: "У волі, що нею визволив вас Христос, стійте, і під ярмо неволі знову не піддавайтесь! —

ПРАВОСЛАВНІ УКРАЇНЦІ!

ШЛІТЬ ЖЕРТВИ І КОЛЯДУЙТЕ НА "ОБОРОНЧИЙ ФОНД ЦЕРКВИ"!
ВПИСУЙТЕСЯ В ЧЛЕНИ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ — ЧЛЕНСЬКА ВКЛАДКА $1.00.
ОРГАНІЗУЙТЕ ВІДДІЛИ БРАЦТВА!
ПРИСИЛАЙТЕ НАЛЕЖИТІСТЬ ЗА БЮЛЕТЕНЬ "РІДНА ЦЕРКВА" — ПО 10 ц. ВІД ОДНОГО ЧИСЛА!
ПИШІТЬ І АДРЕСУЙТЕ:
Ukrainian Church Defence Committee,
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

ПЕРЕГЛЯД СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ЦЕРКВИ

Безперечно найбільше цікавою подією для вірних являється теперішній судовий процес, який зачала консисторія. Тим процесом інтересується кождий вірний і прихильник нашої церкви. Нинішне число Рідної Церкви виходить в великій мірі, щоб вірним подати докладні хоч і короткі інформації про цей процес. Вістник мовчить, гей би води набрав; а Український Голос, який видають ті самі що є власниками Вістника, про процес навіть на згадує, хоч свого часу обіцяв, що буде подавати все точні інформації про той процес. Другі українські часописи в процесі не є заінтересовані на стільки, щоб подавати його точний перебіг. Мусимо зробити це в нашім булетені Рідна Церква.

Хто завів цілу церкву до суду?

Церкву затягнув до суду ніхто інший тільки сама Консисторія, від імені Доміняльної Корпорації Церкви. До неї прилучилися особисто як позиваючі п. п. И. Богоніс, бувший член соборної громади і Григорій Бугера з Дуфрост, Ман., який ніколи не мешкав в Вінніпеґу і який є одним з бувших жертводавців собору.

Отже Доміняльна Корпорація Церкви і цих дві особи подають тростістів соборної громади в Вінніпеґу і о. Маєвського. Позиваюча сторона просить суд о "інджонкшен," себто заборону для о. Маєвського правити, а для тростістів позволяти йому дальше правити. Той інджокшен є найголовнійшою ціллю в позві і про це треба трохи більше сказати.

Звичайно коли головною ціллю позву є просьба, щоб суд видав інджонкшен або судову заборону проти запізваної сторони, позиваюча сторона старається дістати заразже, по можности того самого дня коли внесений позов, **тимчасову судову заборону, або "інтерім інджонкшен"** проти запізваної сторони. В мериторичнім випадку суд таку тимчасову заборону дає навіть без вислухання запізваної сторони, бо запізвана сторона в той час може ще й про позов не знає. Звичайно суд дає таку тимчасову заборону під услівям, що зараз на слідуючий тиждень, (в Вінніпеґу це відбувається в середу) адвокати обох сторін мають арґументувати перед судом, щоб доказати, що та тимчасова заборона має оставати в силі аж до дня розправи, або що така заборона була видана без достаточних причин і повинна бути відкинена судом аж до розправи, а вже на самій розправі суд вирішить, чи позиваюча сторона може дістати **сталу заборону** проти запізваної сторони, чи ні. Коли в часі такого арґументу суд прихилиться до арґументів адвоката позиваючої сторони, тоді тимчасову заборону затверджує і вона остає в силі аж до розправи, в противнім випадку таку заборону суд касує аж до розправи.

В теперішнім процесі адвокати Консисторії п. п. Гіп і Арсенич, того самого дня коли внесли до суду позов проти соборної громади й о. Маєвського, вдалися до судді Дайсарта з просьбою, щоб він в неприсутности запізваної сторони дав тимчасову заборону о. Маєвському правити в соборі. Колиб суддя Дайсарт прихилився був до тої просьби, то о. Маєвський не мігби був правити на другий день, то є в неділю 9 травня, а в той день мала бути передана С. Б. з собору через дві радіостанції. **Однак суддя Дайсарт відмовився дати тимчасову заборону проти о. Маєвського, так що на 9 травня о. Маєвський правив С. Б. в соборі і та С. Б. була передана через радіо.**

Колиб позиваюча сторона дістала була тимчасову заборону о. Маєвському правити і колиб та заборона була затверджена на слідуючий тиждень по арґументі адвокатів обох сторін і продовжена аж до розправи, то се булоб утруднило справу для соборної громади і о. Маєвського зараз на самому початку. Бо колиб о. Маєвський не міг правити аж до розправи, а в таких важних процесах як теперішній, де розходиться про основи цілої церкви, нераз треба чекати цілі місяці а навіть і роки, заки розправа скінчиться, то не треба великої уяви, щоб представити собі велику трудність для соборної громади істнувати такий довгий час без обслуг священика.

Тимчасом, як сказано вище, суддя Дайсарт відмовився дати тимчасову заборону о. Маєвському правити, і позиваюча сторона мусіла зробити нову аплікацію до суду, вже за повідомленням запізваної сторони, щоб суд видав таки заборону, щоб о. Маєвський не міг правити аж до часу розправи. Переслухання арґументів адвокатів обох сторін було відкладане з тижня на тиждень з ріжних причин, остаточно те переслухання відбулось перед тимже суддею на 24 червня і на 8 липня ц. р. Суддя Дайсарт по вислуханню арґументів обох сторін відмовився дати заборону, зазначуючи, що в такій важній справі як теперішна, не можна дати заборони священику правити аж до розправи, бо на розправі суд може вирішити, що о. Маєвський міг бути цілком оправданий і тоді велика кривда сталасьби йому і соборній громаді, колиб цілий час до розправи о. Маєвський не правивби. Суддя також присудив щоб позиваюча сторона, себто доміняльна корпорація і п.п. Богоніс і Буґера, заплатили всі кошта в звязку з аплікацією в справі інджонкшен.

Так отже справа з інджонкшен на 8 липня, **або якраз цілих два місяці по тім як позов був внесений** до суду, була вирішена в цілковиту користь запізваної сторони, себто о. Маєвського і соборної громади.

Оборона запізваної сторони і контрпозив о. Маєвського.

Місяць по внесенню позву іменно на 9 червня була внесена до суду оборона запізваної сторони, себто соборної громади й о. Маєвського, а також контр-позов о. Маєвського. В позві консисторії зазначувалось, що соборна громада є в складі доміняльної корпорації церкви і що о. Маєвський є священиком доміняльної корпорації церкви, що він зістав виключений як священик з церкви церковним судом, консисторією і єпископом, що більшість соборної громади і тростістів є за о. Маєвським, і що суд повинен дати заборону о. Маєвському правити, а громаді о. Маєвського тримати як священика.

Оборона, як цього вимагає практика суду в Манітобі, заперечує всі твердження позву. В додатку оборона твердить, що соборна громада зорганізувалась 1924 року як православна громада, що тримається віри і канонів Укр. Автокефальної Православної Церкви з осередком в Києві і що того самого року соборна громада прилучилася разом з багато другими громадами в Канаді й Америці в вільне обєднання, яке в Канаді існує під іменем Українська Греко Православна Церква в Канаді, а в Америці— під іменем Укр. Автокефальна Православна Церква Сполучених Держав; що разом обі ці церкви становлять одну дієцезію під одним єпископом і що вони є в звязи з церквою в Києві. Дальше оборона каже, що о Маєвський є священиком автокефальної церкви з осередком в Києві і також священиком церкви в Канаді і що він визнає віру і канони київської церкви. Дальше оборона твердить, що соборна громада не була й не є складовою частю доміняльної корпорації і не підходить під юристикцію дом. корпорації; що доміняльна корпорація не має права виключати о. Маєвського з ряду священства Укр. Прав. Церкви і подає подрібно причини, чому дом. корпорація не має права виключати о. Маєвського так з ряду священства як і з членства церкви. Остаточно оборона твердить, що єпископ старався підчинити церкву царгородському патріярхові і через це відступив від віри й канонів Укр. Автокефальної Православної Церкви з осередком в Києві і що члени Консисторії і церковного суду підтримують в тім єпископа.

В контр-позиві проти єпископа, членів консисторії і церковного суду, о. Маєвський повторює в головнім твердження оборони, просить щоб суд присудив позиваючій стороні заплатити йому відшкодовання в сумі $50,000, і щоб суд вирішив, що він і ті які так само як він тримаються віри, і канонів Укр. Автокефальної Церкви, репрезентують церкву в Канаді і щоб суд вирішив, що єпископ, члени консисторії і церковного суду перестали бути членами Укр. Православної Церкви в Канаді, бо відступили від віри, обрядів і канонів Укр. Автокефальної Православної Церкви з осередком в Києві.

Домагання подробиць що до оборони.

Оборона була внесена до суду адвокатською фірмою Джансон і Берґман, якої головним адвокатом є Г. А. Берґман, К.С. (До нас дійшли вісти, що наші противники пустили чутку, що адвокат Берґван є жид. Це злобна видумка. Адвокат Берґман є ісляндець і є активним членом ісляндської церкви в Канаді.) Незадовго по внесенню до суду оборони, на 11 червня, адвокати позиваючої сторони поставили запізваній стороні "домагання подробиць що до оборони" (деманд фор партікулярс оф дефенс), а іменно вони домагались головно тих подробиць, які вказувалиб, в чому позиваюча сторона а також запізвана сторона в контрпозиві, себто єпископ, члени консисторії і церковного суду, відступили від віри, обрядів і канонів Укр. Автокефальної Церк-

ви, дальше, які канони вони поломили при виключенню о. Маєвського. На 15 червня адвокати консисторії зробили аплікацію в цій справі до судового рефері. Переслухання в цій справі знов було відложене, з початку тому, що позиваюча сторона не предложила відповідних афідейвітів. З початком липня такі афідейвіти були зроблені епископом і всіма членами консисторії й церковного суду. Всі ті афідейвіти були однакового змісту і в них депоненти заприсягнули, що вони не знають або не мають інформацій щодо тих всіх справ, щодо яких їх адвокати домагались спеціяльних подробиць (партікулярс).

На 9 липня було знов переслухання в сій справі перед рефері. Адвокати консисторії хотіли додати ще нові домагання подробиць, але рефері відкинув це і справа зістала відрочена на неозначений час (сайне дайе). В міжчасі адвокат соборної громади вирішив, що він хоче екзамінувати епископа відносно його афідейвіту в справі вище зазначених подробиць (партікуларс). Адвокати консисторії й епископа хотіли, щоб та екзамінація відбулася при кінці серпня або з початком вересня, і для того треба булоб запізваній стороні спеціяльно спровадити епископа з Алберти або з Саскачевану до Вінніпеґу. Однак ввиду того, що з початком жовтня епископ мав відбути візитацію в церкві св. Михаїла в Вінніпеґу, рефері, перед яким та справа прийшла знов по літних судових вакаціях, прихилився до арґументу адвоката соборної громади, що епископ повинен бути екзамінований в Вінніпеґу в його переїзді на схід Канади, на 12 жовтня. Рефері в тій справі дав судовий наказ (ордер) для екзамінації епископа. В тім його ордері містився також наказ, щоб епископ приніс на ту екзамінацію всі книжки, рекорди, документи, листи переписку і т. д. що відносяться до справ віри, обрядів, канонів, практики і т. д. церкви. Цей наказ зістав доручений і самому епископові особисто й його адвокатам. Адвокати консисторії внесли апель проти рішення рефері, головно проти розказу, що епископ має принести з собою на екзамінацію документи. Апель відбувся перед суддею Дайсартом в понеділок перед полуднем на 12 жовтня. Суддя Дайсарт апель відкинув і присудив позиваючій стороні заплатити всі кошта в звязку з цим апелем. По полудні того самого дня відбулася екзамінація епископа що до його афідейвіту.

Екзамінація епископа.

В часі тої екзамінації епископ деякі питання відповів, а на деякі відмовився за порадою своїх адвокатів відповісти.

Епископ також не приніс з собою жадних документів і на питання, чи він постарається пошукати і показати документи, яких адвокат запізваної сторони жадав в часі екзамінації, а головно переписку або копію його переписки з царгородським патріярхом, епископ на пораду свого адвоката відмовився зробити яку небудь обіцянку в цій справі. Тому екзамінація його зістала відложена на неозначений час (сайне дайе), щоб дати нагоду адвокатові Берґманові зробити відвісти і щоб примусити його показати аплікацію в тій цілі, щоб примусити епископа відповісти на ті питання, на які він відмовився в часі екзамінації відповісти ті документи, яких адвокат Берґман жадав в часі екзамінації.

Якиий тиждень по сій екзамінації адвокати консисторії внесли апель до апеляційного суду проти рішення судді Дайсарта, що вислухав був апель від рішення рефері і те рішення затвердив. Тим він признав, що рефері мав право дати судовий розказ епископові виказати документи в часі його екзамінації. Переслухання сего апелю відбулося в апеляційнім суді на 18 листопада.

Апеляційний суд дав своє рішення на 20 грудня і те рішення є в користь соборної громади й о. Маєвського. Іменно суд відкинув апель адвокатів позиваючої сторони, себто консисторії й епископа і др., затверджуючи попередне рішення судді Дайсарта і рефері Морісона, що було право епископа екзамінувати й жадати від него предложення документів, яких жадав від него адвокат Берґман в часі екзамінації, або які були згадані в судовім ордері рефері Морісона. Суд присудив також позиваючій стороні заплатити кошта апелю.

До тепер отже всі судові рішення запали в користь соборної громади й о. Маєвського, а проти доміняльної корпорації, епископа й других з ними. Суд відмовився дати їм інджонкшен і суд також вирішив у всіх своїх інстанціях, починаючи від судового рефері і кінчаючи на апеляційному суді, що соборна громада й о. Маєвський мали право екзамінувати епископа відносно його афідейвіту і домагатися від него предложення ріжних документів, які мають відношення до справи. Рівнож суд присудив, що позиваюча сторона має платити кошта.

Тому що епископ відмовився на 12 жовтня відповісти на деякі питання відносно канонів й юрисдикції в нашій церкві і також відмовився предложити документи, яких жадав від него адвокат Берґман, екзамінація його зістала відложена. По теперішнім вирішенню апеляційного суду в користь соборної громади й о. Маєвського, адвокат Берґман має право зробити до суду аплікацію, щоб той примусив епископа приїхати своїм коштом до Вінніпеґу на продовження й докінчення екзамінації перерваної на 12 жовтня.

Тому що справа з т. зв. партікуларс ще не закінчена, позиваюча сторона не дала ще своєї оборони на конр-позив о. Маєвського. В цій справі може бути ще кілька екзамінацій щодо афідейвітів. По тім вже, як оборона на контр-позов о. Маєвського буде внесена в суді, правдоподібно відбудеться т. зв. екзамінація "фор дискавери" якій на жадання одної сторони мусить піддатися друга сторона. Значить, позиваючі мають право екзамінувати репрезентанта соборної громади й о. Маєвського, а запізвані мають право екзамінувати репрезентанта консисторії, чи дом. корпорації церкви, і п. п. Богоноса й Буґеру. Кромі того на жадання о. Маєвського можуть бути екзаміновані епископ і всі члени консисторії і церковного суду. Звичайна річ, що такі екзамінації можуть забрати довший час, так що нині можна сміло сказати, що забере ще досить довгий протяг часу, заки відбудеться головна судова розправа.

Соборна громада, о. Маєвський і всі члени Братства Оборони Рідної Церкви, як також всі ті, що стоять на становищі лучности нашої Церкви з Київом і важности для неї київських канонів, можуть і повинні бути вповні вдоволені дотеперішним результатом процесу. Вони процесу не зачали. Зачала його консисторія, на яку очевидно спадає повна відвічальність за цей процес перед цілою церквою. Загалом Консисторія програла вже дві судові аплікації а також два апелі і за кождий той крок зокрема має платити всі судові кошти.

"КОНСИСТОРСЬКЕ МИЛОСЕРДЯ."

У "Вістнику" ч. 8 було подано, що арх. о. Іван Теодорович ще 26 жовтня 1936 був вніс оскарження проти о. П. Маєвського на руки консисторії, але "Консисторія зо свого боку просила Високопреосв. Архиеп. Іоанна погодитися, щоби вона передала повище оскарження Церковній Судовій Комісії для розглянення й вирішення не скорше, як з початком Нового Року, точніше по українських Різдвяних Святах. Консисторія думала, що може о. П. Маєвський до того часу настільки поправить своє неканонічне відношення до Високопреосв. Архиеп. Іоанна та до церковного проводу Украін. Гр. Правосл. Церкви в Канаді, що не буде потреби вносити проти нього оскарження та потягати його до відповідальности перед церковним судом."

Поминаючи те, що не міг о. Маєвський "поправляти своє неканонічне відношення" не бачучи за собою тієї неканонічности, бо поступав завжди після канонів рідної церкви, консисторія затаїла повище оскарження і ні словом не згадала про нього о. П. Маєвському, а коли вона малаб християнську совість, то булаб попередила його і дала дійсно нагоду до виправлення, як було що взагалі виправляти. До того ще консисторія величається милосердям, що спинила на деякий час оскарження.

Але незабаром виявилося, що консисторія здержала оскарження не ізза якогось милосердя над о. Маєвським а тому, що не мала ґрошей за що спровадити "судиїв" до Вінніпеґу і мусіла чекати Різдва, коли то коляда збогачує касу консисторії.

Про це писала консисторія до "судиїв" 8 лютого 1937 р. ось як: "ВАЖИЛА ЩЕ Й ТА ОБСТАВИНА, ЩО НА СКЛИКАННЯ ЧЛЕНІВ ЦЕРКОВНОЇ СУДОВОЇ КОМІСІЇ ДО ВІННІПЕГУ ДЛЯ РОЗСЛІДЖЕННЯ ПОВИЩИХ ОСКАРЖЕНЬ ТА ДЛЯ ПЕРЕСЛУХАННЯ о. МАЄВСЬКОГО ПОТРІБНО БІЛЬШОЇ СУМИ ГРОШЕЙ, ЯКИХ КОНСИСТОРІЯ В ЧАСІ, КОЛИ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ АРХИЄПИСКОП ІОАНН ВНІС СВОЄ ОСКАРЖЕННЯ, НЕ МАЛА."

Певно важила ще й та обставина, що по Різдві мала бути передана Служба Божа зі Собору через радіо і булаб нагода вчіпитись за о. Маєвського, коли не викине одної третини Служби Божої підчас передачі через радіо, або коли консисторія не дасть свого дозволу на передачу. Це консисторія передбачувала і не помилилась в своїх "дипломатичних" ходах.

От в чому полягає консисторське милосердя!

КОЛЯДУЙТЕ Й ЖЕРТВУЙТЕ НА ОБОРОНЧИЙ ФОНД ЦЕРКВИ!

ЧИ СПРАВДІ ТІЛЬКИ АВАНТУРА ТА ЩЕ Й СВИСТУНОВА?

Відповідь консисторії на закиди пороблені її і епископові в "Рідній Церкві" з квітня ц. р. є поміщена головно в статті "До Свистунової авантури" яка тягнулася в "Вістнику" місяцями. Тому що там автор чи автори стараються так, що аж прямо зо шкіри вилазять, щоб доказати, що ціле непорозуміння в церкві, це тільки " Свистунова авантура," на мене особисто спадає обовязок дати свою відповідь і вияснення щодо тої "авантури." Відповідь мусить бути багато коротша як стаття Вістника через обмежене місце. Відповідати буду на кожду часть статті Вістника "по пунктам," під заголовками Вістника.

I.

"Вступні зауваги"

Вістник ділить свою статтю на пять відділів, а з них перший має повищий заголовок. Під тим заголовком Вістник виливає помиї—лайки на мене. На ті помиї мені відповідати зовсім не потрібно.

II.

"Так звана "угода" між Консисторією і Свистуновим Брацтвом."

Ця частина статті Вістника відноситься до угоди чи порозуміння з 27 грудня 1935. Вона є дуже довга, бо займає дві цілі сторони та ще одну шпальту в додатку. Зміст її є в тому, що жадної угоди такої не було. А щож було? Була тільки заява від консисторії, а "угода була з сторони Свистуна" тільки. Вістник дальше твердить, що я ту угоду зломив. Щоб комусь це не виглядало на якісь мої кпини, зацитую докладні слова Вістника: "Та зо сторони Консисторії це не була жадна угода, а була тільки заява, що мала на цілі направити хибні поняття самого Свистуна. **Угода була з сторони Свистуна."**

В моїм теперішнім адвокатськім званию приходилось мені мати до діла з багато угодами, але я ще ніколи не бачив угоди, яка булаб угодою тільки з одної сторони. **При всякій угоді мусить бути що найменше дві сторони. А коли угода з 27 грудня 1935 була "угодою зо сторони Свистуна," то тим самим і зо сторони Консисторії.** Свистун в тій угоді не заступав себе особисто, тільки робив це від імені Братства Оборони Рідної Церкви, так як Консисторію заступали о. Савчук і п. Мир. Стечишин; угода була навіть не між Свистуном і тими двома другими особами, але між двома організаціями, які вони всі три репрезентували.

Вістник дальше подає "історію" угоди і каже, ні більше ні менше, отце: Консисторія підписала угоду, чи то пак заяву, щоб "ратувати Свистуна з приниження." Консисторія отже ратувала Свистуна. Коли так, то чому клопіт настав знов? Бо Свистун зломив ту угоду, яка до речі не була угодою, такі є міркування Вістника.

В відповідь Вістникові я заявляю публично, що подана ним історія угоди від початку до кінця в цілости брехлива. І ця брехня є свідома зо сторони авторів статті. Коротко, факти в звязку з угодою є ось такі:

1:) Думку до угоди подав не я, тільки бувший посол до сойму Альберти, п. Ізидор Ґорецький, який вірю, зробив це в добрій вірі і дістав за це публичне признання на зїздах і в Саскатуні і в Едмонтоні.

2) Я не предложив жадних резолюцій які нібито малиб бути ухвалені на надзвичайнім зборі і які гурток людей приявних при угоді нібито відкинув одноголосно. Фактом є, що одинокі резолюції предложені мною були якраз резолюції, що є в тексті угоди. **Цілий текст угоди був приготований мною в цілости і був майже в цілости,** бо тільки з викиненням кількох слів, принятий як текст угоди чи порозуміння. Тільки дві зміни були зроблені в тексті, предложені мною, а іменно: в первіснім моїм тексті дві перші точки звучали так:

1. **Всенародно** - соборноправний устрій.

2. Канонічність ієрархії Української Автокефальної Православної Церкви **поставленої собором Церкви.**

В принятім тексті ті точки дещо змінені, не нарушуючи змісту. По тій зміні ті точки звучать:

1. **Народно**-соборноправний устрій.

2. Канонічність і єрархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Так отже слово **"всенародно"** змінено словом **"народно"** і в другій точці викинено слова **"поставленої собором церкви,"** тому що всі знаємо, що ієрархія Укр. Прав. Церкви була поставлена собором Церкви.

Повторюю ще раз, що текст угоди був виготовлений мною і принятий всіма майже без зміни. Жадних резолюцій не було, які булиб відкинені.

3. Дальше в статті говориться, що консисторія тільки ствердила те становище, яке **"наша Церква від самого початку її істновання до тепер признавала."** Вістник видно має нас всіх за дітей, які вірять в байки. Наша церква в Канаді повстала в 1918 році, а Собор в Києві, на якому було поставлено нову ієрархію соборноправним способом, відбувся аж 1921 року. Слово **"соборноправність"** було вжите в нас **перший раз** з приїздом епископа о. Теодоровича в 1924 році. Те саме треба сказати і про **канони. Це питання перший раз вирнуло в нас в 1924 році,** тоді як ми приняли о. Теодоровича за свого епископа. Та заки ми злучилися з Київською Церквою, ми були з початку під покровом російського архієпископа Александра, а потім під покровом митр. Германоса. Чи Вістник те все забув?

4. Щоб перекручення правди ішло легше, Вістник навмисно не цитує тексту цілого порозуміння з 27 грудня 1935, але тільки текст тої частини, яка мала бути оголошена публично в формі заяви консисторії. На те, щоб угоду оголосити публично в формі **заяви від Консисторії,** я згодився з чемности до консисторії, яка дуже боялася, що стратить на "престіжу," коли справа буде подана в інакшій формі. Мені розходилося про те, щоб в церкві привернути спокій. Текст угоди мене тоді вповні вдоволяв і **ще нині вповні мене вдоволяє, і я не хотівби нічого іншого, тільки щоб наша консисторія поступала так, як текст порозуміння наказує.** Однак Вістник пропускає найважнішу часть, яка була причиною порозуміння, а іменно там, де говориться, що порозуміння було не тільки "в ціли сконстатовання теперішнього канонічного становища Української Греко Православної Церкви в Канаді", але також, і **це дуже важне, "в ціли припинення і залагодження теперішнього** непорозуміння в Церкві" (Диви повний текст порозуміння в Р. Ц. з квітня ц. р. ст. 9.) Консисторія те порозуміння зломила зараз по його оголошенню.

III.

"Ще про передачу Служби Божої через радіо."

Про цю справу говориться в нинішньому числі Р. Ц. на іншому місці, тому про це вистарчить сказати тут тільки кілька слів. Головно про виправдання о. Савчука, чому він колись самий правив С. Б. через радіо і не вважав цего для себе "гріхом." Він виправдує себе тим, що тоді, коли він перший і другий раз правив через радіо, не було ще жадного розпорядження консисторії проти передачі. Цікаве, що хоч передача С. Б. на радіо послужила консисторії й епископу за вистарчаючу причину для суспендовання о. Маєвського, то тепер о. Савчуку і його оборонцям стидно до того признатися. Він всюди тепер підчеркує, що це була ще найменша провина о. Маєвського, хоча поза нею не було жадної іншої провини за о. Маєвським, бо всі ті інші "провини" були ще до нещасного так званого семого собору на якім справа з тими "провинами" була закінчена. Тепер справа передачі С. Б. є вже тільки справою позволення або непозволення консисторії. О. Маєвський тільки прогрішився тим, що не постарався за позволення від Консисторії. Забуває о. Савчук, що головна справа не лежить в тому, чи треба або не треба на це позволення від консисторії, але в тому, чи **консисторія мала право заборонити передавати через радіо майже одну третину С. Б., від "Свят, Свят" до "Нехай буде імя Господнє."** Отта заборона є причиною нового клопоту в церкві. Соборна громада просила мене, щоб я листовно полагодив цю справу з консисторією ще на весні 1936 року, але мої листи писані в цій справі до консисторії не довели до нічого. Соборна громада все таки навмисне стрималася з передачею С. Б. тоді, то є по Великодні 1936, щоб консисторії дати нагоду відтягнути своє неканонічне розпорядження. А розпорядження тому неканонічне, що забороняє передавати через радіо третину С. Б. Того не роблять ані православні другі церкви, ані гр. католицька церква. А в нас пишеться (Вістник з 1 березня 1937), що на конференції в Саскатуні перед так зв. семим собором о. владика мав таке говорити:

"Містичної сторони Служби Божої подавати не вільно... Найважнійша частина С. Б. не є така, щоб її можна було передавати."

Отже наш владика забороняє те, чого не забороняє жадна друга православна церква, ані гр. кат. церква. **До такої заборони він ані консисторія, не має права, бо та заборона є неканонічна.** Коли в дійсности "найважнійшої частини С. Б. не можна передавати," то не можна було її передавати, чи є на це розпорядження консисторії, чи ні. Виходилоб що й тоді, коли о. Савчук передавав С. Б. на радіо, він не мав до цего права, а передавав тільки тому, що видно не знав православної теольоґії, так як цю теологію він тепер розуміє разом з епископом. В дійсности, це прямо нечуване, щоб цілими роками владика, о. Савчук і другі

священики позволяли собі правити через радіо ту частину С. Б., якої не вільно передавати.

Дальше треба рішучо ствердити, що неправду пише Вістник, коли твердить, що по Різдві 1936 року соборна громада просила дозволу в консисторії на передачу С. Б. через радіо і що С. Б. була передана "з відповідними пропусками" **Це є свідома лож Вістника, бо такого ніколи не було.** Хай консисторія подасть нам лист від громади з просьбою в цій справі, або рішення консисторії в цій справі, і хай запитається вірних, що слухали передачі, а всі вони скажуть, що тоді С. Б. радіо була замкнене тільки на виголос "Прийдіть, споживайте" і "Пийте, се є кров," але не була викинена ціла третина С. Б. від "Свят, свят" аж до "Нехай буде імя Господнє." І той пропуск був зроблений не через якісь розкази чи розпорядження, але з причини звичайного непорозуміння в цій справі.

IV.

"Роля Митрополита Василя Липківського"

Про цю справу є мова на іншім місці, тому не будемо її тут порушувати.

V.

"Запис церковного майна."

З тою справою в Вістнику вийшла дуже цікава історія. Історія та не булаб така цікава, колиб Вістник був ограничився на одну тільки статтю в цій справі. Тимчасом Вістник помістив про ню аж дві довжезні статті, першу — як пяту часть "До Свистунової авантури," в числі з 1 серпня ц. р., а другу, з підписом о. Кудрика, п. н. "Яким я бачу запис церковного майна," в числі з 1 жовтня ц. р. Ці статті не тільки взаїмно себе заперечують, але навіть себе виключають. Видно редактори Вістника забули цілком, що писалося в числі з 1 серпня, коли помістили статтю о. Кудрика в числі з 1 жовтня, бо інакше не вийшлоб цілковите заперечення о. Кудриком того, що писалося в статті з 1 серпня.

Ми знаємо дуже добре, що одною з причин, чому повстала Укр. Православна Церква в Канаді, був запис церковних маєтків на гр. кат. епископську корпорацію. Багато бувших гр. католиків якраз через той запис покинули гр. кат. церкву і приєднались до Укр. Православної Церкви. **Загарантовання за окремими громадами в нашій церкві не тільки вживання і контролі, але й власности свого майна вважалось все головною основою нашої церкви.** На перших нарадах в справі заложення Укр. Прав. Церкви в Канаді 19 липня, 1918, в Саскатуні, збори основників церкви ухвалили слідуючу резолюцію в справі майна громад:

3.) Маєтки громад мають бути власністю громад церковних і церковні громади мають ними заряджувати."

В 1927 році, в місяці липні, відбувся пятий собор Церкви в Саскатуні, на якому в неприсутности п. Мих. Стечишина прийшлось мені реферувати справу домініяльної інкорпорації церкви. В Православнім Вістнику, за листопад 1927, ст. 7, ось так передається моє реферування цієї справи:

> "Бесідник пояснив, що аби наша Церква могла легально істнувати, вона мусить мати домініяльний чартер. В тім чартері має бути зазначено, хто ми є, до кого належимо, як епископа вибираємо, та до кого належать церковні маєтки. В справі церковних маєтків мусить бути ще й провінціональний чартер, на кожду провінцію, **бо домініяльний чартер не має ніякої звязи з майном. До сего є провінціональний чартер, який зазначує, що церковне майно належить виключно громадам."**

Кождий член нашої церкви, що був на тому соборі, знає це, що в своїй бесіді я підчеркнув був тоді, а за мною й другі делегати, що в нас майно громад ніколи не могло бути під домініяльним, тільки під провінціональним чартером. Це підчеркувалось багато разів і при інших нагодах, а головно тоді, як від громад збиралось гроші на покриття коштів домініяльного чартеру. Тому для мене було великою несподіванкою, коли я вперше з листу о. Савчука до громади в Стед. Ман., довідався, що консисторія в нас вже інкорпорує громади під домініяльний чартер. Хоч це є рішучо проти рішень всіх наших попередних соборів.

І коли в нас постійно підчеркувалось, що громади наші не сміють і не потребують записувати свого майна на домініяльний чартер, консисторія нишком-тишком вже від кількох літ переводить записи майна громадського на домініяльний чартер і то дуже хитро, через ухвалення маленької резолюції, яка звучить, що від нині та-а-та громада входить в склад Укр. Православної Церкви, як домініяльної корпорації. Сего факту Вістник не може заперечити, як також не може заперечити, що це є якраз **запис,** а не що друге, але Вістник старається той факт представити як цілком маловажний, як пустяк. В статті з серпня Вістник прямо таки й переконує читачів, що **запис сюди чи туди** не має жадної вартости, не має жадного значіння, бо громади належать до одної або другої церковної організації не в наслідок запису свого церковного майна але в наслідок такої або іншої первісної заяви своєї приналежности членів основателів церковної громади. Коли основателі громади заявились за католицькою церквою на початку основания громади, така громада вічно буде католицькою, а коли вони заявились за православною, то громада вічно буде православна, хочби не знати які зміни пізнійше зайшли в тій громаді. Вістник пише в числі з 1 серпня так:

> "Є загальне поняття, що звязь між громадою та цілою Церквою міститься в записі церковного майна. Згідно з цим виробився погляд, що коли, приміром, католицька громада запише своє майно на епископську корпорацію, то вона вже не може перейти зо своїм майном до якої другої церкви, а коли не запише, то може це зробити. Такий погляд не відповідає дійсности.
>
> Згідно з державними законами громада своєї первісної церковної приналежности змінити не може, й мусить оставати такою, якою була зорганізована... Колиб отже громада, що була зорганізована як католицька, хотіла перейти на православіе, то майно громади залишається за тими членами, які дальше остають при католицькій церкві... **І то без огляду на те, як і на кого таке майно записане, — на епискоську корпорацію, чи на саму громаду як таку, чи на її тростів."**

Вістник в своїй ревности, щоб збити закиди щодо записів майна в нашій церкві під домініяльний чартер, або як популярно говориться, на консисторію, бо консисторія заряджує домініяльною організацією, договорився до того, **що для него не робить ріжниці, чи майно католицької громади записане на епископську корпорацію, чи на саму громаду як таку, чи на її тростів.** Се все одно нині для Вістника, хоч кілька літ тому була велика ріжниця в думках Вістника щодо того, чи майно громади такої було записане на епископську корпорацію чи на саму громаду. Нині Вістник вже іншої піє. **Нині для него вже нема ріжниці, чи кат. громада записана на епископську корпорацію чи на себе. Чому? Бо тим способом він хоче переконати православних, що для них не повинно бути ріжниці, чи їх майно є на громаді, чи на корпорації. В своїй місіонарській ревности** в цій справі Вістник, як той що недавно навернувся на правдиву дорогу щодо запису церковних маєтків, на ту саму дорогу, якою йдуть керівники католицької церкви, дослівно пише так:

> **"Тому для церковної організації, як такої, не робить ріжниці, як і на кого її громади своє майно записують; для неї вистарчає, коли громади, в часі свого організовання, заявлять свою приналежність."**

Тимчасом Вістник знає дуже добре, що вся та його балаканина є звичайнісінька собі крутня. Що всі його виводи є неправдиві як і неправдиве є його твердження, що жадна громада ніколи не може змінити своєї первісної приналежности, ніколи і під ніякими услівями. Колиб це була правда, то як це сталося, що багато бувших католицьких громад перейшли на православіе? Бо фактом є, що кожда громада може змінити свою віру, коли вона зробить це одноголосно. Впрочім перехід з одної віри на другу відбувається не все якраз по вимогам закону. Вістник наводить приміри, що доми тов. Просвіта в Форт Віліям і Нар. Дому в Тюлон, які большевики були захопили в свої руки, передав суд назад націоналістам. Так се правда, але запитаю я, чи не правда це, що є багато більше таких других домів, які лишились таки в большевицьких руках, хоч вони були незаконно захоплені большевиками. А чому? Бо не все можна йти з такими справами в суд.

Колиб твердження Вістника були правдиві, то в британських доміхіях не булаб ніколи можлива зміна віри. Тому отже в цій справі записи майна не так маловартні, як це говорить Вістник в числі з 1. серпня, але навіть дуже важні, бо практика доказує, що майно, хоч і незаконно, але часто переходить з рук одних в руки другі.

Але Вістник самий ловить себе на брехні. Бо вже в числі з 1 жовтня Вістник **цілком інакше** ставить справу запису церковних маєтків. Коли 1-го серпня Вістник присягається, що запис майна, хочби й навіть на епископську корпорацію (гей, гей, а як то колись давнійше Вістник і о. Кудрик кричали проти записів майна на еп. корпорацію), то 1-го жовтня Вістник співає вже іншої пісеньки. Коли 1-го серпня запис майна не мав жадного значіння, то 1-го жовтня вже **запис майна є конче потрібний конечний і многоважний.** Коли 1-го серпня Вістник запевняв, що громада все буде такою, як вона заявила себе в початках свого основання (а коли так, то нащо було нашим громадам, які зорганізувалися ще на початках, ухвалювати резолюції, що вони входять в склад Укр. Прав. Церкви, хоч вони ще перед тим були частинами Укр. Прав. Церкви?), то 1-го жовтня Вістник пише, що запис є конче потрібний **для забезпечення": "Щоби воно (майно) не перейшло в цілком чужі руки, отже чужим Церквам, чи другим інституціям."**

От і вилізло шило з мішка! Отже раз нібито не треба запису і не робить ріжниці, на кого майно є записане, а другий раз — вже запис потрібний "для забезпечення," "щоби майно не перейшло в чужі руки". Судіть тепер читачі самі, чи не велике це крутарство. Таке саме як і з канонами, з загальною сповідю, передачу С. Б. через радіо і т. д.

О. Кудрик в своїм "філософованню" про записи зайшов ще дальше в ліс. Щоби доказати, що запис на дом. корпорацію не є небезпечний, він дає такий аргумент: Запис на корпорацію не є записом на одну особу, як в кат. церкві, але на корпорацію цілої церкви, якою заряджує консисторія, а консисторія заряджує не так, як вона цего хоче, але як її наказує собор, а собор є найвища влада в церкві. Забуває о. Кудрик, що наша консисторія звичайно зовсім не оглядається на собор. **А от собор вирішив, що на домініяльну корпорацію не можна записувати церк. майна, а консисторія на власну руку вирішила, що то є добре і зачала інкорпорувати громади на дом. корпорацію.** Це вона зробила і дальше робить не тільки без рішення собору, але виразно **проти рішення соборів.** Або візьмім справу передачі С. Б. на радію. **Чи собор коли небудь виніс яке рішення в сій справі? Ні, жадного!** Але консисторія на власну руку видала своє рішення. Або візьмім справу о. Маєвського. Так званий семий собор в Саскатуні ту справу в певний спосіб вирішив і з нею цілком закінчив, але консисторія на власну руку знов ту справу вигребла і спричинила нове замішання в церкві, і тим задала великий удар церкві, бо кожний наш член знає і свідомий того, як багато наша церква потерпіла від того остатного кроку консисторії. Що більше, консисторія віддала ту справу до державного суду, не здаючи собі справи з того, що тим вона наносить дуже велику шкоду цілій церкві. Чи може консисторія скликала собор церкви заки той многоважний крок вона зробила, коли на глум чужим зачала процес проти соборної громади і о. Маєвського? Ні, консисторія собору не слухає і дійсного собору церкви дуже боїться, бо інакше булаб давно скликала надзвичайний собор церкви. В кождій другій шануючій себе церковній організації вже давно бувби скликаний собор, але не в нашій церкві, бо в нас консисторія то один чоловік, що дуже слабує на авторітет а то о. Савчук. Він є дійсним диктатором в церкві, і скликання собору є тільки в його руках. Надзвичайного собору він не хотів і не хоче скликати, бо це малоб коштувати багато, але не боявся завести цілу церкву в процес, який буде коштувати церкву багато більше як десять соборів разом.

Ще одна заввага щодо справи запису. В статті з 1-го серпня Вістник виясніює, що коли навіть в нас записується громади на дом. корпорацію, так як це радив о. Савчук громаді в Стед, то з того не виходить жадна шкода для громад, бо її майно стає майном цілої церкви. Наведу дослівно: "Отже власником майна під домініяльним чартером нашої Церкви є сама Церква", Вістник забув одначе додати, що церквою управляє консисторія, (яка видно в нас незмінна,) а в дійсности є вона в одній і тій самій особі о. протоерея-мітрата, — а може він заведе ще дідичне право наслідства, так як Павло Скоропадський? Бо й дім консисторії в Вінніпегу належить також до цілої церкви, але запитайте ви, хто господарем в тім домі і кількo то ціла церква знає про той дім і його господарку. Впрочім факт, що майно громад під домініяльним чартером належить до цілої церкви, не є жадною для нас потіхою. **Бо якраз тепер провадиться в нас боротьба ізза того, що наш епископ тайком від вірних церкви хотів цілу церкву віддати царгородському патріярхові, а консисторія наша замість стати в обороні церкви, ще й погласкала його по голові за те, що він разом з жуківцями ліз під покров Царгороду.**

Історія укр. православної Церкви дає наглядний доказ того, що місцеві громади і брацтва були найсильніщими сторожами й оборонцями церкви, тоді як "ціла церква," зарепрезентована епископами, пішла під папу. Тому для нас буде найпевніще мати і на дальше церковні маєтки записані на громади, а не на "цілу церкву", хочби й тому, що в нас в Канаді о. Савчук вбив собі в голову, що він є "ціла церква."

Додам ще одно. Будьте певні, що колиб так соборна громада в Вінніпегу була записала своє майно на дом. корпорацію, то наша ціла церква булаб вже в складі "вселенської" патріяршої церкви, так як це плянував і укладав з жуківцями наш владика. Щастє якраз в тому, що соборна громада покищо є повним власником свого майна, так як це було від самого початку її існования, майна, **яке та громада вживає не тільки для свого добра, але для добра цілої церкви.** І соборна громада нині якраз через оборону прав цілої церкви затягнена є в суд. Вона однак вірить, що так як вона стала в обороні прав цілої церкви, так і ціла церква стане в обороні соборної громади, як моральною підтримкою і матеріяльними жертвами, щоб в той спосіб хоч в части зменшити фінансовий тягар, який соборна громада має ізза того, що консисторія затягнула її в суд.

В. Свистун.

СПРАВА ОКРЕМОГО ЕПИСКОПА НА КАНАДУ.

На так званім семім соборі в Саскатуні Арх. Теодорович підняв закид проти о. Маєвського, що той поза його спиною хотів тайком дістати для Канади вкремого епископа і тим самим усунути його, Арх. Теодоровича. Цей закид підтвердив о. Савчук і другі члени консисторії, до того ще Вістник, консисторія і деякі священики викликали між вірними переконання, що ми в Канаді ніколи навіть і не думали про те, щоб дістати на Канаду окремого епископа.

Тому в інтересі правди треба подати до відома вірних церкви слідуючий звіт з ухвал духовної конференції, що відбулася в Саскатуні 23—25 серпня 1932.

"Конференція прилучилася до постанови Альбертійського провінціонального Зїзду Української Греко-Православної Церкви в Канаді, який відбувся в днях 26 і 27 березня 1932, в Едмонтоні, Алта., і який заявив слідуюче: "Албертійський провінціональний Зїзд Української Греко-Православної Церкви в Канаді, передбачуючи можливість і потребу в недалекій будучности креовання окремої канадійської дієцезії, пропонує управі Української Греко-Православної Церкви в Канаді поробити відповідні кроки щодо придбання фондів, потрібних на створення такої дієцезії, і щодо підшукання відповідного кандидата на епископа."

"Духовна Конференція вибрала комісію, яка разом з Високопреосвященим Архиепископом Іоаном розглядала справу окремого епископа на Канаду і яка опісля передала свої спостереження цілій Конференції. На підставі тих спостережень Конференція постановила просити Консисторію і Високопреосвященого о. Владику Іоанна підприняти відповідні кроки, щоби канадійська дієцезія отримала з часом окремого епископа."

Повищий цитат говорить сам за себе, так що всякі коментарі є лишні.

ЩЕ ПРО РАДІО.

Передача Служб Божих з Україн. Правосл. Собору у Вінніпегу вже здавна стала сіллю в оці о. Савчука. Бо якжеж можна стерпіти, що Соборна парафія набирає через радіо все більшої пошани серед вірних по Канаді, о. Маєвський дістає признання за гарну відправу, а п. Свистун за добре ведення Соборного хору, а до того ще й жертви йдуть на Собор з нагоди передачі.

Думав о. Савчук, не їв, не спав, якби то спинити це радіо зі Собору: заборонити зовсім передачу якось ніяково, треба обкраяти Службу Божу при передачі, а вірні слухачі певно того не злюблять, не дадуть своїх жертв, а тоді й Соборна парафія спинить свої передачі, бо не зможе власними коштами оплачувати радіо-стації.

Як задумав, так і зробив. На конференції духівництва в 1935 р. зреферувавши відповідно справу, що мовляв не годиться передавати святу частину Служби Божої через радіо, бо цього не робить жадна церква, добився ухвали, щоб при передачі Служби Божої пропущено було три виголоси при перетворенні дарів. Але цей малий пропуск не вплинув так відемно на слухачів, щоб вони своїх жертв на Собор не дали.

Тоді о. Савчук ростягнув оцей пропуск як гармонію (вже на власну руку) і робить роспорядження, щоб пропуск ростягнути, бо аж до слів "Нехай будуть повні," а це вже пропуск не три мінути, а що найменше 25 мінут, думаючи, що це остаточно вбє передачу С. Б. через радіо.

Та вірні зрозуміли ці таємні хитрощі й не дали себе аж так далеко завести і таки передали цілу С. Б. через радіо, бо ніодна церква не робить пропусків у відправі С. Б. Якраз за те радіо о. Маєвський був суспендований і засуджений.

Але нині про радіо консисторія вже й не згадує, мабуть тому, що греко-католики в цьому році вже два рази передавали С. Божу через радіо без жадних пропусків.

ГАНЕБНІ НАПАДИ „ВІСТНИКА" НА ПЕРВОСВЯТИТЕЛЯ ЦЕРКВИ.

Наші "політики" церковні скоро з'орієнтувались, що для їхньої перемоги треба доконче підняти гоніння проти Первосвятителя Церкви Впреосв. Митрополита о. Василя Липківського, бо він властиво стоїть на перешкоді для переведення їх плянів, а саме для заміни Києва на Царгород, устрою Української Автокефальної Православної Церкви на устрій старорежимний, у якому вірний мав "права" покірної вівці. Бо з п. Свистуном та зі мною і з тими, що разом з нами обороняють волю церкви, "політики" церковні моглиб лекше справитись, та біда сталась в тому, що Первосвятитель церкви став на перешкоді їх таємним плянам. І тому почали плянувати ганебні напади на світлу особу Первосвятителя Церкви.

Вже три роки ведеться нагінка зо сторони "Вістника" на особу Впресв. о. Митрополита Василя. Ще в 1935 році в ч. 23-му поміщений довжезний пашквіль, бо аж на чотири сторінки газетні, п. з. "Лист Митрополита Василя Липківського (?)," в якому заперечується автентичність листа помимо того, що консисторія мала нагоду перевірити правдивість цього листа, бо я показував в друкарні Укр. Голосу цей лист о. Савчукові, але він сказав, що не потрібує жадних листів перевіряти, (а може без перевірки писати, що лист видуманий — прим. Ред.) В цьому довжезному пашквілі на особу о. Митрополита, на який давніше була відповідь, попри інші "соломонівські" виводи сказано, що митрополит "впав жертвою інтриг для внесення в Церкву замішання та розбрату."

Цим "інтригам" й очерненню особи Впреос. о. Митрополита присвятив "Вістник" ще три статті в 1937 році, а саме в ч. 10 — "Митрополит В. Липківський жертвою обману й інтриг," в ч. 12 "Кругом справи Митрополита Липківського," в ч. 14 — "Роля Митрополита Василя Липківського." Читаючи оцю писанину в офіціяльному церковно-релігійному журналі ("Вістникові") не можете з дива вийти, як можна так ганебно нападати на свого ж Первосвятителя, того, який відродив Церкву до нового вільного життя, того, який такі величезні заслуги поклав для рідної церкви. На це здібна моглаб бути хиба яка безбожницька газета, а не свій "релігійно-церковний" орган.

В обороні святительської особи о. Митрополита мушу хоч коротко дещо сказати, бо опрокинути всю писанину "Вістника" треба булоб надто багато місця, а це зайва річ, бо "до чистого брудне не пристане," чистий характер о. Митрополита останеться назавжди чистим.

Перейду за порядком твердження "Вістника."

Листи о. Митрополита є документи історичної вартости і як такі повинні бути знані вірним церкви, тим більше що вони мають на ціли врятувати церкву від залежности чужої та зберегти всенародно-соборноправний устрій у ній. Що до виписки з листа о. Митрополита, яку я подав до консисторії, то нічого я в нім не вагався в писанні, те що він-носилось до спроваджения о. Митрополита до Канади. Впрочім чого консисторія і єпископ ставлять якісь квестії, коли вони вірять в те, що о. Митрополит неправдиво поінформований? Нехай спровадять о. Митрополита, поінформують його так, як вони вважають за відповідне й о. Митрополит оправдає їх становище. Та біда в тому, що "знає кіт, що сало їв, й по головці його не погладять," — знають "наші", куди вони тягнуть й не погладивби їх о. Митрополит, хоч якби вони його на свій бік інформували. Скажуть, а на що нам Митрополита тут? Як, нащо? Чи не варт він, хоч трохи вільніщого, кращого життя за свої заслуги для Церкви? Чи не поміг би він ще багато в будові нашої Церкви?

Та щож? Не можна чесно боротись з думками о. Митрополита, треба відобрати у нього здоровий розсудок. Ось що відважується "Вістник" писати: "Віримо„ що такого о. Митрополит бувби ніколи не написав пару років тому, коли його здоровля не було таке, як тепер та коли його думка й погляди не були ослаблені віком." А що написав о. Митрополит? А те, що він може листовно дати своє благословенство й духом бути присутнім при висвяті єпископа. Не видумав цього о. Митрополит і не фантазія це його, а наводить на це історичні приміри й з св. Письма. І коли такі випадки були признані Церквою, то звідки береться таке нахабство у "Вістника" плямити о. Митрополита? Не він буде оцінювати вартість листів о. Митрополита, їх оцінить наша церковна історія і назве їх певно українськими апостольськими посланнями, які рятували церкву від загину, як колись послання св. ап. Павла.

Дивується консисторія, що не одержує листів від о. Митрополита ні вона, ні єпископ. Спитайте консисторію кілько то листів вона написала до о. Митрополита — один, чи два? І чи мусять всі листи, які пише о. Митрополит доходити до Канади. Сталось, що написав о. Митр. один лист до консисторії й цей не дійшов, як твердить консисторія (хоч й цьому не дуже можна вірити, бо листом від о. Митрополита не похвалилась би консисторія, коли цей лист був проти неї, а певно сховала б далеко під сукно.) Що до переписки з єпископом, то о. Митрополит писав кілька разів до нього, але не мав відповіді, як це сам згадує в листах. Що до листів до о. Маєвського, то листів до нього не дійшло не кілька, а певно кількадесять. Надсилав о. Митрополит проповіді на апост. теми, які я надрукував окремою книжкою, але з надісланих 70 проповідей одержав тільки около сорок. Теж саме багато приватної переписки не дійшло. Щож тут дивного, що консисторія не одержала раз посланого листа?

"Хто і як інформував о. Митрополита?"

Про непорозуміння наші церковні в Канаді довідався о. Митрополит з брошури п. Свистуна й про ніякі непорозуміння передтим я не писав нічого, а вів приватну переписку й не входив в подробиці нашого церковного життя. І коли це твердить о. Митрополит, то говорить правду, бо ніколи він неправдою не жив. Доручення, які я робив о. Митрополитові — то це тільки писати проповіді, надсилати богослужбові книжки (які одержали усі священики наші в Канаді) й відповіді на питання чисто богословського характеру й уставу церковного. Нехай "Вістник" не видумує, що й не снилось.

Другий пашквіль проти Первосвятителя Церкви на три сторінки у "Вістнику." Якийсь В. К. має нові факти, нові міркування. Та біда в тому, що фактів нема, а міркувань, то без краю. Тут уже вседогадливий В. К. хоче звязати о. Митрополита з большевиками й перемелює наново те, що вже у "Вістнику" мололось. Але це не шкодить — треба якось перед вірними закрити й греків, й патріярха, й велику спрагу на самовладність у церкві (на зразок католицької). Страх нападає на "Вістник," як подумає, що "о. Митрополит мав би тут перебрати в свої руки єпископський провід в Канаді." Та як не боятися? А деж тоді дівся б о. Савчук? А чиж він не здібний ще краще, як сам єпископ управляти церквою? А чи з о. Кудрика не бувби прекрасний єпископ на Канаду— не багато коштувавби, та й о. адміністратор дальше засідавби на престолі?!

Напастник на о. Митрополита в "Вістнику" все творить на припущеннях. У нього стільки припущень, які хіба могли йому приснитись, бо людині при повній свідомости й в голову не може прийти така комбінація припущень. Навіть і сльозу "співчуття" він ллє, жалкуючи о. Митрополита. Він навіть готов приютити на старість о. Митрополита, але якже його спровадити, коли большевики не пускають. А вдарила консисторія хоч палець об палець, щоб полекшити долю нещасних наших Митрополитів на Україні? Чи не писала консисторія листів в догонку за моїми листами ще кілька літ тому назад до священників, щоб стримались зі збіркою на допомогу о. Митрополитові?! Чим помогла консисторія о. Митрополитам передтим? Чи довідалась досі консисторія, що сталось з о. Митрополитом Миколаєм? Чи робила хоч які небудь заходи? А тепер готові виявляти свій послух о. Митрополитові Миколаєві (бо його вже мабуть між живими нема)! А як св. Софію в Києві збирались большевики зруйнувати, який протест зробила в імені Церкви консисторія, чи єпископ? Та що їм до Київської св. Софії, що їм Київська Матірна Церква, коли до них може усміхнутися грецька, а може й московська церква?

Третий пашквіль проти особи Первосвятителя Церкви у "Вістнику" трохи коротший, бо вже тільки на дві сторінки газети. Перетерли вже багато попередно, то вже не багато осталось їм писати. Тут хоче "Вістник" зовсім "здеградувати" о. Митрополита, відібравши йому всі юридичні й моральні права до нашої Церкви. Про це, що о. Митрополит Василь усунений під крайнім напором большевиків й про це, що колись Церква в Канаді не визнавала цього усунення "Вістник" зовсім забув. Він тепер лояльний до загинувшого без вісти Митр. о. Миколая, а про живого Митр. о. Василя й не хоче знати. Чому? Бо о. Митр. Василь став на перешкоді до зміни устрою церковного в Канаді, бо о. Митрополит хоче, щоб наша Церква була Українська і тільки Українська.

Вірні повинні рішуче запротестувати проти такого ганебного ставлення церковно-релігійного органу "Вістника" до світлої особи Первосвятителя нашої Церкви. Нехай "політики" наші церковні не думають про якісь чужі "покрови," а радше довіряться покрову свого Первосвятителя, що боронить церкву для її світлого майбутнього.

о. П. Маєвський.

РІДНА ЦЕРКВА

БЮЛЕТЕНЬ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

UKRAINIAN CHURCH

BULLETIN OF THE UKRAINIAN CHURCH DEFENCE BROTHERHOOD

Число 1—2, Рік III, ВІННІПЕГ, МАН., ЛИПЕНЬ 1938. Winnipeg, Man., July 1938. Vol. III, No. 1—2.

СУДОВА РОЗПРАВА

Головна розправа в теперішнім церковнім процесі, який розпочали консисторія і пп. Богоніс і Бугера проти соборної громади й о. Маєвського, розпічнеться скоро по літних вакаціях, себто в місяці вересні. Екзамінації головних осіб з позиваючих і запізваних вже покінчені. Очевидна річ, що по розправі і вироку суду королівської лави може бути відклик до апеляційного суду в Вінніпегу, а від рішення того суду може бути відклик до Найвищого суду в Отаві або до Приві Канссіл в Лондоні.

Цікава річ, що Укр. Голос, Вістник і консисторія дуже дивненько поступають в справі цего процесу. Именно вони стараються витворити враження, начеб то соборна громада й о. Маєвський, запізвали консисторію, хоч це є цілком противно. У. Голос навіть вже пише в такий спосіб, що виходилоб, начеб п. Свистун запізвав консисторію. Именно У. Г. пише, що "п. Свистун є в стані процесу з церквою," хоч У. Г. дуже добре знає, що п. Свистун ані не позиває, ані навіть не є запізваний. Пощо отже людей дурити?

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляється всіх вірних Української Греко-Православної Церкви в Канаді, що Головний Уряд Брацтва Оборони Рідної Церкви переглянув документи відносно т. зв. суспензи і виключення з церкви о. Т. Д. Волохатюка і прийшов до переконання, що так суспенза як і виключення, є цілковито незаконні і нічим неузасаднені і тому недійсні. Ввиду того Головний Уряд Брацтва Оборони Рідної Церкви вважає на дальше о. Т. Д. Волохатюка дійсним і законним священиком Української Греко-Православної Церкви в Канаді і повідомляє вірних і громади Української Греко Православної Церкви в Канаді, що о. Т. Д. Волохатюк може сповняти всі священичі услуги і священодійства. Удаватись до нього можна на адресу:

Rev. T. D. Volochatuke, Box 22, Peace River, Alta., або писати в тій справі на адресу Брацтва: Ukrainian Church Defence Brotherhood, 606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

За Брацтво Оборони Рідної Церкви
В. Свистун, голова,
О. Бояніський, секретар.

ВІДЧИТИ п. СВИСТУНА.

Сего літа п. Свистун відвідає схід Канади в липні і дасть відчити про церковну і національну справу в важнійших містах Онтаріо і Квебеку. Також відвідає кілька місцевостей в Зл. Державах. Західної Канади перед жнивами він не буде міг відвідати, хиба аж під осінь.

БРАЦТВО ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ И РІДНА ЦЕРКВА СКЛАДАЮТЬ ГЛИБОКИЙ ПОКЛІН ПЕРЕД БЛ. П. ВОЖДОМ ЄВГЕНОМ КОНОВАЛЬЦЕМ ЗАМОРДОВАНИМ АГЕНТОМ ГПУ НА 23 ТРАВНЯ 1938. В. И. П.

П-на Маруся Колодніцька, Королева Базару Укр. Прав. Собору в Вінніпегу.

БАЗАР В СОБОРІ.

В днях від 26—28 травня ц. р. відбувся в Соборі великий контестовий базар, що випав з небувалим досі успіхом, бо перше навіть в найкращих часах загальна сума ледви переходила тисячу долярів, а з цього базару було загального приходу $1,571.66, а чистого доходу около 1,300 дол. До контесту стало сім дівчат, а саме: панни — О. Тучак, Л. Серафин, М. Колодніцька, Г. Сокульська, Л. Ковбель, Г. Рекрут і Г. Мороз. Першою з них вийшла панна Марія Колодніцька, яка стала королевою базару.

Зібрані гроші віддано головно на сплату позичок, які були затягнені ще на будову Собору, а не на кошти судового процесу, як про це поширювано злобні вістки.

Список тих, що виграли речі, як також точнійший опис базару подано в в Новім Шляху, ч. 25. В Р. Ц. через обмежене місце не можемо подати більш точних відомостей.

Щира подяка паннам контестанткам, їх помічникам й всім свідомим вірним-Українцям, що причинились до успішного переведення так великого діла.

ТЕМНІ ПОГОЛОСКИ

Ще від Великодних свят поклонники консисторії поширюють темні слухи, що до особи Первосвят. нашої Церкви Впреосв. Митрополита о. Василя Липківського, що ніби грім його поразив ще на Стрітення (дивно — коли на Стрітення звичайно люті морози бувають, а не весняні громи), що грім не вбив, а тільки о. Митрополит зійшов з ума зі страху, що ніби хтось бомбу кинув і вбито його, що вислано його на заслання або розстріляно. Ці поклонники показують навіть листи одержані з Вінніпегу з такими відомостями. Дивно, чому ці відомости, як що вони правдиві, не подано у "Вістнику" або в У. Г. Очевидно належить "комусь" на поширюванні темних вісток, бо особа Впр. о. Митрополита стала на перешкоді стремлінням декого до партіяршого "покрову" й скасовання всенародньої-соборноправности. Чим скорше не стане між живими о. Митрополита, тим лекше буде перевести на нашій Церкві оцю "грецьку операцію" й зовсім махнути рукою на автокефалію Украін. Прав. Церкви.

Маємо з Києва не так давно листа, в якому пишуть нам, що о. Митрополит виїхав з Києва тимчасово до родини.

ПОБУТ о. МАЄВСЬКОГО В РІДЖАЙНІ І НА ВЕНЛАВ, МАН.

Настоятель Собору всч. о. П. Маєвський відвідав 15-го травня Брацтво Оборони Рідної Церкви в м. Ріджайні. Богослуження відбулось в Сербській церкві при переповненій церкві. Після Богослуження відбувся спільний обід в салі буковин. Українців, а вечером в тій же салі о. Маєвський виголосив відчит на тему про "Значіння рідної церкви в національнім житті Українців." Перед відчитом о. Маєвський удекорував кількох нових членів УНО організаційними відзнаками при оваційних оплесках цілої салі. Відчит був повний змісту й публика з великою увагою вислухала його. Брацтво перевело значну збірку на фонд оборони рідної церкви. Слід зазначити, що Брацтво в м. Ріджайні є многочисленне, гарне й активне.

На другий день Зелених свят відвідав о. П. Маєвський колонію Венлав в Мані-

(Продовження на ст. 20.)